НІВА

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ Б.Г.К.Т.

№ 48 (561) ГОД XI БЕЛАСТОК, 27 ЛІСТАПАДА 1966 г. ЦАНА 60 ГР.

У НУМАРЫ

З ЖЫЦЦЯ БГКТ

СТВАРЫЦЬ АБ'ЯДНАННЕ ЛЮБІЦЕЛЯЎ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Наша мясцовая беларуская мова мае многа паланізмаў і русізмаў. У некаторых ваколіцах Беласточчыны мясцовы дыялект значна адбягае ад літаратурнай мовы. Больш таго. Вельмі часта можна спаткацца з пагардай да роднай мовы, з сарамлівасцю да яе. Вось таму ёсць патрэба ўтварыць пры Беларускім таварыстве аб'яднанне любіцеляў беларускай мовы. Заданнем яго была б папулярызацыя прыгажосці беларускай мовы, змаганне за яе культуру, за яе чысціню, змаганне за тое, каб як найбольш дзяцей і дарослых вывучала родную мову, каб беларускае асяроддзе было знаёмае з беларускай літаратурай, культурай, гісторыяй. Формы працы напэўна хутка выпрацаваліся б. Найбольшую ролю ў гэтай справе маглі б адыграць выкладчыкі беларускай мовы, нашы літаратары і ўсе тыя людзі, якім дарагая наша родная мова. Неабходна было б арганізаваць у школах (асабліва ў тых, дзе не навучаецца беларуская мова), гурткі зацікаўлення беларускай мовай. Сярод моладзі і старэйшых трэба было б арганізаваць праблемныя курсы беларускай мовы і літаратуры. У гэтай справе напэўна акажуць нам дапамогу аддзелы асветы павятовых рад народовых.

Тут, вядома, неабходнае супрацоўніцтва і з павятовымі бібліятэкамі, і з павятовым праўленнем Саюза вясковай моладзі, і з аддзеламі культуры ПНР. Мне выдаецца, што вельмі карысным было б арганізаванне спецыяльных вечароў, на якіх можна было б пачуць: 1) здольных дэкламатараў, выступаючых з творамі класікаў беларускай літаратуры, 2) прыгожую беларускую песню, 3) выступленне найлепшых нашых літаратараў, фільмы на беларускай мове, гутаркі аб мове і літаратуры, калектыўнае чытанне «Нівы» і г.д. Змаганне за культуру нашай мовы і за прывіванне любві да яе было б канкрэтным заданнем аддзелаў і гурткоў БГКТ. Надавала б ім тую спецыфіку, якая адрозніваля б іх ад усіх арганізацый, якія займаюцца культурна-асветнай працай. Утварэнне аб'яднання любіцеляў беларускай мовы прычыніласся б таксама да больш арганізаванай дзейнасці дагэтуляшніх форм працы Галоўнага праўлення. Выезды нашых літаратараў, кінаперасоўкі, лектараў не былі б прыпадковымі, а маглі б з поспехам даваць духоўную страву ў тых мясцовасцях і ў тых гуртках БГКТ, дзе разгортвалася б праца аб'яднання любіцеляў беларускай мовы.

Усім вядома, што кожнае рэгіянальнае таварыства (у нашым выпадку БГКТ) у асноўным павінна займацца такімі напрамкамі працы, якімі не займаюцца і не могуць заняцца іншыя грамадскія арганізацыі і ўстановы пакліканыя да культурнай дзейнасці. Дзейнасць аб'яднання любіцеляў беларускай мовы накіравана была б поўнасцю на карысць беларускага асяроддзя, на карысць нашага спецыфічнага рэгіёну. Пажаданым было б, каб тыя, якім ляжыць на сэрцы павышэнне культуры нашай мовы ў штодзённым жыцці, выказаліся адносна паклікання да жыцця аб'яднання любіцеляў беларускай мовы.

Старшыня Камісіі культуры пры ГП БГКТ Міхась Хмялеўскі.

Кнаразы — адна з большых беларускіх вёсак Бельскага павета. У Кнаразах існуе сельскагаспадарчы гурток, пажарная каманда і сапраўды актыўны гурток БГКТ; на кнаразоўскіх палях працуе два трактары і шмат сельскагаспадарчых машын. І людзі тут працавітыя. Грамадскім чынам пабудавалі яны прыгожую шашу праз вуліцу, малачарню, абгарадзілі школьны панадворак. Аб гэтым расказвае нам солтыс вёскі Уладзімір Андраюк (на здымку). Аб мінулым Кнаразоў чытайце ўсярэдзіне нумара.

Некалькі спасцяярог

Па росту сельскагаспадарчай прадукцыі і па развіццю сельскагаспадарчых гурткоў Беластоцкае ваяводства знаходзіцца на апошнім месцы ў Польшчы. Да такой сітуацыі моцна прычыніецца гаспадарчая адсталасць беларускіх паветаў.

У міністэрскіх паперах падлічана, што пятая частка пасеваў у Беластоцкім ваяводстве адбываецца «рукою з плахты». І зараз высняецца, што, датычыць гэта Дубровскага павета, Сакольскага павета, часткова Беластоцкага, Гайнаўскага, Бельскага і Сямяціцкага паветаў. У немалым Беластоцкім ваяводстве налічана некалькі сот сельскагаспадарчых гурткоў, якія не маюць трактара, і адразу аказалася, што адна трэцяя такіх гурткоў знаходзіцца ў вёсках гэтых паветаў. Тое самае і з лікамі гурткоў, якія ўвогуле нічога не маюць.

Ад чаго залежыць добрая будучыня сельскай гаспадаркі? Адказ просты: ад ураджайнай зямлі, і ад вялікіх гаспадарак. Лёс паскупіў ураджайнай зямлі беларусам. Толькі ў адным месцы выступае паласа ўраджайнай зямлі ў кірунку ад Гайнаўкі да Бельска, у ваколіцы Новаберазова, Старакорніна, Чыжоў, Пасынак. Там праўдзівым будзе гаварыць аб добрай будучыні сельскай гаспадаркі, хаця моцна перашкаджае гэтай будучыні малая колькасць вялікіх гаспадарак, здольных шырока стасаваць найноўшыя спосабы гаспадарання і механізацыі. Рэшта не мае істотнага значэння ў сельскагаспадарчых планах на бліжэйшую будучыню трох-пяці год. Гэта відаць пераглядаючы справы арганізацыі сельскагаспадарчых

(Працяг на стар. 4)

ЗАСПЯВАЎ БЕЛАРУСКІ ХОР

Мем, значыць, беларускі хор. У неспатыканым у свеце рэкордзе хор гэты падрыхтаваў першую афіцыйную праграму. Даў два канцэрты з выпадку 49 гадавіны Кастрычніка (у фабрыцы прыладаў і ўхвытаў і ў зале ГП). Праграма першая — вельмі нетыповая, камбінаваная, многа прыпадковасці. Таму ацэньваць не рана. «Зарана на ацэнку» — так сказаў і кіраўнік хору **Міхаіл Ануфрыеў**. Важна тое, што хор існуе і што патрапіць спяваць. Мала мужчынскіх галасоў, але дзверы ўсё адкрыты. А прытым сярод тэнараў некалькі маладых хлопцаў робіць вялікую надзею. Горш будзе з басамі. Таму як жа добра было б, каб сталыя, старэйшыя паны-беларусы і беларускія прагрэсіўныя дзеячы, таксама на полі спеву да вайны, памаглі маладым і ў далейшым, так як падтрымалі іх на першым канцэрце. Ніхто не сказаў, што хор толькі для моладзі. Сэрца ўзрадуецца кожнаму, калі гукне хор рознымі галасамі.

Люба Кулыгіна — незмардаваны змагар за хор, перажывае свой вялікі трыумф. Была яна безупынным ферментам у гэтай справе. Калі ўсе аб хоры не гаварылі або задумоўваліся, ці хор такі вялікі патрэбны, ці мае ён у сучаснай модзе на эстрадныя формы, сэнс, Люба трымалася свайго: ёсць моладзь, хоча спяваць, павінна спяваць.

Адным словам хор. Хор пад кіраўніцтвам здольнага энтузіяста, якім з'яўляецца Міхаіл Ануфрыеў. Прыйшоў ён у хор з усёй сям'ёй. Раней спявала яго жонка, Ірына. Малыя тады яшчэ Іра і Галя былі сенсацыяй на варшаўскім агглядзе, калі зайгралі на цымбалах. Цяпер Іра — студэнтка сярэдняй музычнай школы па класу фартэпіяна, акампаніруе хору. Галя — спявае ў хоры і сола з уласнай гітарай.

Пані Ануфрыеў цяпер з глядзельнай залы назірае за парадкам. Ануфрыевы — гэта не адзіная харавая сям'я.

Любы Кулыгінай сын — 12-цігадовы хлапчук, цягне ў тэнарах і вельмі папраўна акампаніруе маці на акардэоне да яе сольных песень.

Цешацца хорам усе. І я таксама, хоць прызнаюся, належала да скептыкаў. Але ў радасці цяперашняй я не магу адступіць ад свайго абавязку звярнуць увагу на пэўныя рэчы. Не на ўсе, бо некаторыя ў рытме працы прападуць самі, хоць бы адносна праграмы, якая напэўна дапрацуецца.

Рэчы, на якія хачу звярнуць увагу — гэта:

па-першае; **песенны рэпертуар.** На якой мове? Няпісаная традыцыя пануе, што беларускі хор павінен дагадзіць усім і спяваць на розных мовах (часта найменш на беларускай). Тлумачэнне: песні прыгажэйшыя, яны ёсць, ну і вядома — беларусы народ лаяльны, угодны, з глыбокім пачуццём інтэрнацыяналізму. А я хачу ласкава падкрэсліць на пачатку: няхай хор культывуе традыцыі беларускай песні...

Па-другое: **беластоцкай беларускай песні.**

(Працяг на стар. 4)

ПЛЁННАЯ НАРАДА

8 лістапада г.г. у памяшканні Польскага радыё ў Беластоку адбылася нарада, прысвечаная наладжанню бліжэйшага супрацоўніцтва беластоцкага радыё з нашым таварыствам. Апрача абмеркавання радыёперадач на беларускай мове, гаварылася на гэтай нарадзе і аб пашырэнні беларускай тэматыкі ў перадачах на польскай мове. Між іншым, пастаноўлена выкарыстоўваць у літаратурных перадачах творы беларускіх пісьменнікаў. У рамках святкавання 49-ай гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі вырашана таксама ў канцы лістапада правесці на беластоцкай антэне «Дні беларускай культуры». У нарадзе, між іншымі, удзельнічалі: галоўны рэдактар праграмаў тэрытарыяльнага радыёвяшчання Польскага радыё Юзэф Гадлеўскі, галоўны рэдактар беластоцкага радыёвяшчання Зыгмунт Бжазоўскі, старшыня ГП БГКТ — Вінцук Склубоўскі і сакратар ГП БГКТ — Уладзімір Юзвюк. *(рл)*

Новыя вершы

ЦЯГНІКІ, ЦЯГНІКІ

Імклівых цягнікоў надзвычай многа,
Бягуць яны ў краіны ўсе бакі.
Звычайна не прывозяць нам нікога
Цягнікі, цягнікі.

Аднак бываюць цягнікі другія,
Дзень іх прыезду радасны такі,
Прывозяць нам істоты дарагія
Цягнікі, цягнікі.

Ды нехта блізкі зноў на развітанне
З купэ нам пасылае ўзмах рукі.
І астаўляюць горыч расставання
Цягнікі, цягнікі.

Віктар Швед

Падзеі • Здарэнні • Факты • Камэнтарыі • Весткі

СВЕТ | БССР | ПОЛЬШЧА | ВАЯВОДСТВА

АБ В'ЕТНАМСКІМ КАНФЛІКЦЕ

Каб выйграць вайну ў В'етнаме, на працягу пяці год трэба будзе ад 500 тысяч да двух мільёнаў амерыканскіх салдат. Такую думку выказаў нядаўна навапакліканы шэф аддзела партызанскіх войнаў у Пентагоне.

Зацятасць баёў на Поўдні ўзрастае. Ад некалькі тыдняў над граніцай з Камбоджай ідуць вялікія баі. У гэтай аперацыі прыймае ўдзел больш 20.000 салдат ЗША.

Генеральны сакратар ААН У Тан усільна шукае мірных дарог дзеля ўрэгуляванне в'етнамскага канфлікту. У сваім новым пасланні У Тан яшчэ раз патрабаваў «трывалага, канчатковага і неагранічанага часам» спынення бамбардзіровак Паўднёвага В'етнама. На думку У Тана астатковае ўрэгуляванне канфлікту, паводле духа жэнеўскіх пагадненняў, будзе патрабаваць, каб аб лёсе краіны вырашылі самі в'етнамцы без нічыёй інтэрвенцыі.

НАРАДА ПРАДСТАЎНІКОЎ ДЗЯРЖАЎ ВАРШАЎСКАГА ДАГАВОРУ

Ад 14 па 17 лістапада г.г. ў Будапешце адбылася нарада прадстаўнікоў узброеных сіл дзяржаў Варшаўскага дагавору. Ва ўсіх дыскутаваных справах удзельнікі нарады праявілі аднолькавыя пагляды і ўзаемнае зразуменне.

Наведалі яны вайсковыя часці вянгерскіх узброеных сіл і савецкія падраздзяленні, якія часова прабываюць на тэрыторыі Венгрыі, а таксама назіралі іх ваенныя вучэнні.

ГАЗАВЫ ТРУБАПРАВОД СССР — ІТАЛІЯ

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Мікалай Падгорны ў часе візіту ў Аўстрыі заявіў, што прадбачваецца пабудова вялікага савецкага трубапровода, які мае дастаўляць савецкі натуральны газ у Італію. Праўдападобна ў пабудове трубапровода прыйме ўдзел Францыя.

Прадбачваецца, што трубапровод праходзіў бы праз Аўстрыю. Размовы, якія правёў М. Падгорны ў Аўстрыі, даюць падставу да меркавання, што і Аўстрыя была б зацікаўлена пастаўкай газу з СССР.

Г. ЖУКАЎ ПРА СТАЛІНА

«Сталін быў у Маскве, арганізуючы сілы і сродкі для разгрому ворага. Трэба справядліва сказаць, ён, узначальваючы Дзяржаўны Камітэт Абароны і абапіраючыся на кіруючы састаў наркаматаў, правёў вялікую работу па арганізацыі неабходных стратэгічных рэзерваў і матэрыяльна-тэхнічных сродкаў. Сваёй жорсткай патрабавальнасцю ён дабіўся, можна сказаць, немагчымага».

ДАНЫЯ АБ СССР

Статыстычна берučы жыхар СССР ходзіць у тэатр 10 разоў, часцей чым статыстычны паляк, і больш як тры разы часцей у кіно. Тэлевізія большменш так як і ў нас: 1 тэлевізар на 15 жыхараў.

А. К.

ВЫСТУПЛЕННЕ

«Палітыку сілы — у архіў гісторыі». Пад такім загалоўкам публікуецца выступленне міністра замежных спраў Беларускай ССР А. Гурыновіча на пленарным пасяджэнні XXI сесіі Генеральнай Асамблеі ААН з дня 15 лістапада 1966 г.

З'ЕЗД

Адбыўся V З'езд кампазітараў Беларусі. З прамовaю на гэтым з'ездзе выступіў С. Пілатовіч, сакратар ЦК Кампартыі Беларусі.

З'езд выбраў новае праўленне Саюза кампазітараў БССР. Старшынёю праўлення стаў усім вядомы Рыгор Ширма. Адказным сакратаром праўлення выбрана Г. Вагнэра, а старшынёю рэвізійнай камісіі — І. Жыновіча.

У час з'езду адбываліся канцэрты. Вялікі канцэрт адбыўся ў сельскагаспадарчай арцелі «Новы быт». Выступілі там — Дзяржаўны народны аркестр БССР І. Жыновіча, Дзяржаўны народны хор БССР І. Цітовіча і салісты. А ў актавай зале Беларускага ўніверсітэта выступіла слаўная капэла Рыгора Шырмы. Выконваліся новыя творы кампазітараў, м. ін. Юры Семяпякі, Г. Вагнэра і інш.

КАНФЕРЭНЦЫЯ

Адбылася другая рэспубліканская канферэнцыя Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі. Атрымана прывітальнае пісьмо ад ЦК Кампартыі Беларусі.

СЕСІЯ

У Мінску адбылася 28 сесія Рады Інтэрвізіі (ОІРТ). У сесіі прымалі ўдзел дэлегацыі Балгарыі, Венгрыі, ГДР, Польшчы, Румыніі, Фінляндыі, Чэхаславакіі, Савецкага Саюза, Беларусі, Украіны, Літвы, Латвіі, Эстоніі. Беларускую тэлевізію неўзабаве пабачым на экранах Інтэрвізіі.

900-ГОДДЗЕ

Арганізацыйны камітэт святкавання 900-годдзя Мінска наладзіў выстаўку, на якой прадстаўлена каля ста праектаў юбілейных значкоў, медаляў, эмблемаў, прысвечаных 900-годдзю сталіцы Беларусі.

ПАМЯЦІ

У Клубе Саюза пісьменнікаў БССР адбыўся вечар прысвечаны памяці трагічна загубленага беларускага паэта Міхася Чарота, аўтара паэм «Босыя на вогнішчы», «Ленін», «Беларусь лапцюжная». На вечары паказана адзін з першых беларускіх фільмаў «Лясная быль», пастаўлены па сцэнарыю Міхася Чарота.

СМАРГОНСКІ

У заходнебеларускім мястэчку Смаргонь існуе ансамбль песні і танца імя Агінскага. Гэты ансамбль нядаўна ездзіў у Нямеччыну — у Берлін, Дрэздэн, Котбус і іншыя гарады. Смаргонцы выбіраюцца таксама і да нас, у Польшчу.

(С.Я.)

ПЛЕНУМ ЗМС

У днях 14—16.XI. адбылося чарговае пленарнае пасяджэнне Галоўнага праўлення Саюза сялянскай моладзі (ЗМС), прысвечанае праблеме свабоднага ад працы часу. У абрадах падкрэслена патрэбу каардынацыі культурна-асветнай дзейнасці ў малых гарадах, рацыянальнага выкарыстання сродкаў прызначаных на гэтую дзейнасць праз рады нарадовыя, камітэты Фронту адзінства народу, клубы «Рух» і іншыя ўстановы.

ПРАЕКТ ПЛАНА І БЮДЖЭТУ НА 1967 Г.

19.XI. на пасяджэнні камісіі Гаспадарчага плана, бюджэту і фінансаў адбылося першае чытанне праекта пастановы аб нацыянальным гаспадарчым плане на 1967 г. У пасяджэнні прынялі ўдзел прэзідыя іншых сеймавых камісій, а таксама прадстаўнікі камісіі планавання пры Савеце Міністраў, Міністэрства фінансаў і Найвышэйшай ізбы кантролю.

ДЗЕНЬ НАСТАЎНІКА

17.XI. у Варшаве ў зале Вялікага тэатра адбылася цэнтральная ўрачыстасць прысвечаная Дню Настаўніка. Залу оперы запоўнілі настаўнікі, выхаваўцы, дзеячы асветы. З прадстаўнікоў дзяржаўных і партыйных улад на ўрачыстасці прысутнічалі: Эдвард Охаб, Ігнацы Лёга-Савінскі, Балеслаў Падэдворны, Ян Кароль Вэндэ, Вітальд Ярасінскі, Зэнан Новак.

Гэтага самага дня ў Бэльведэры адбылася ўрачыстасць адзначэння 98 педагогаў і дзеячоў асветы дыпломамі і адзнакамі «Заслужаны настаўнік ПРЛь», а таксама дзяржаўнымі адзнакамі прызнанымі Саветам Дзяржавы. Адзнакі ўручыў старшыня Савета Дзяржавы Эдвард Охаб.

З'ЕЗД ПРАЦАЎНІКОЎ КНІЖКІ, ДРУКУ І РАДЫЁ

15 і 16 лістапада адбыліся абрады IV з'езда Прафсаюзаў працаўнікоў кніжкі, друку і радыё. На з'ездзе ацэнена прафесіянальныя і грамадскія дасягненні ў апошніх 4 гады, сарганізаваных у прафсаюзе асяроддзяў, а таксама выпрацавана новыя напрамкі дзейнасці.

Дыскусія сканцэнтравалася на істотных прафесіянальных і сацыяльных праблемах асяроддзяў ахопленых дзейнасцю прафсаюзаў, а таксама на праблемах супрацоўніцтва паміж выдавецтвамі, друкарнямі і кнігарнямі.

АБРАДЫ ПАН У КАТОВІЦАХ

15 і 16 лістапада ў Катовіцах адбыліся абрады Прэзідыума Польскай акадэміі навук прысвечаныя навуковым праблемам Сілезскага прамысловага басейна. Да гэтага часу пры Польскай акадэміі навук дзейнічаў спецыяльны камітэт да спраў Сілезіі. У працах яго ўдзельнічала звыш 200 вучоных. Вынікі даследаў апублікаваны былі ў 68 тамах. Зараз асноўным заданнем з'яўляецца павязанне навуковых даследаў з прамысловай практыкай Сілезіі.

Ул. П.

ПАРТЫЙНЫЯ КАНФЕРЭНЦЫІ

У радах ПАРП праходзіць зараз справаздачна-выбарчая акцыя. Павятовыя справаздачна-выбарчыя канферэнцыі ўжо адбыліся: у Аўгустове, Элку, Граеве, Ломжы, Саколцы, Моньках, Высокім Мазавецкім, Сейнах, Дуброве Беластоцкай і Кольне.

26 лістапада павятовыя справаздачна-выбарчыя канферэнцыі адбудуцца ў Гайнаўцы і ў Бельску. Гэтая акцыя будзе праходзіць да 6 снежня, а зараз пасля новага года адбудзецца ваяводская справаздачна-выбарчая канферэнцыя.

НАСТАЎНІЦКАЕ СВЯТА

Цэлае ваяводства ўрачыста адзначала Дзень Настаўніка. У Беластоку ўрачыстае пасяджэнне адбылося 19 лістапада. Прынялі ў ім удзел А. Лашэвіч, С. Жмійка, Ст. Юхніцкі і іншыя прадстаўнікі кіруючых органаў нашага ваяводства. Многія настаўнікі атрымалі высокія дзяржаўныя адзнакі, ордэны і медалі. Дырэктар сакольскага ліцэя Балеслаў Плоньскі на ўрачыстасцях, якія праходзілі ў варшаўскім Бэльведэры, атрымаў Залаты Крыж Заслугі.

Урачыстасці з нагоды Дня Настаўніка папярэдзіла папулярна-навуковая канферэнцыя, прысвечаная распрацоўцы пытанняў тайнага навучання ў час акупацыі. Арганізатарамі канферэнцыі з'яўляюцца Саюз барацьбітоў за свабоду і дэмакратыю і Саюз польскага настаўніцтва. Канферэнцыя выклікала даволі вялікае зацікаўленне ў цэлай краіне.

ЗЛАДЗЕІ

Жыхары Мілейчыц: Віктар Тымашэвіч, Мікалай Давідзюк і Станіслаў Трафімовіч 12 мая г.г. напалі на жыхара вёскі Шчыты-Навадворы і адабралі яму 800 злотых. Суд у Сямяцічах, які нядаўна разглядаў гэтую справу, прыгаварыў злачынцаў на 3—4 гады турмы і на 1000 злотых грашовага штрафу кожнаму ды пазбавіў кожнага з іх грамадзянскіх праваў на 5 год.

СПАРТЫЎНЫЯ СУСТРЭЧЫ

У апошнім часе адбыліся сустрэчы гродзенскіх і беластоцкіх спартсменаў. У Беластоку праходзілі спаборніцтвы мужчын і жанчын у фехтаванні (шэрмерка). Матч быў разыграны ўнічыю. Быў гэта рэванш за пабыўку беластоцкіх фехтавальшчыкаў у Гродне.

У Лапах праходзілі спаборніцтвы гродзенскіх і беластоцкіх штангістаў. Перамогу атрымалі польскія спартсменты вынікам 4:3. Беластоцкім штангістам дапамаглі заваяваць перамогу штангісты з другіх раёнаў краіны, якімі беластачане ўзмоцнілі сваю каманду.

ПАМЯЦІ ЗАГІНУЎШЫХ

У вёсцы Окулэк Сейненскага павета дзеля адзначэння памяці загінуўшых там партызан пабудавана помнік. Ініцыятарам яго будовы быў палкоўнік запаса Зігмунт Дзялынскі з Варшавы.

В.Р.

Тэлевізія • тэлевізія • тэлевізія • тэлевізія • тэлевізія

NIEDZIELA, 27.XI.

8.30 Politechnika TV. Geometria wykreślna — „Powierzchnie" cz. I; 9.05 Politechnika TV. Chemia — „Ogólne wiadomości o związkach organicznych — Węglowodory"; 9,35 36 lekcja jęz. ros.; 9.55 Politechnika TV. Matematyka — „Pochodna i jej sens geometryczny i fizyczny" cz. II; 12.40 PKF; 12.50 „Koncert Paganiniego" — („Piórkiem i węglem"); 13.10 „Morze, beczki, ludzie" — rep. film.; 13.30 Sprawozdanie sportowe; 14.15 „Przemiany" — Mag. Red. Wiejskiej; 14.35 Dla dzieci: Maria Kann — „Baśń o zaklętym kaczorze"; 15.40 „Wielka gra"; 16.30 Studio 63: „Napój ciernisty" — poezja Bolesława Leśmiana; 17.25 „Wieczór przy kominku" — prowadzi K. Rudzki; 18.00 Sprawozdanie sportowe; 19.15 Dobranoc; 20.40 Dz. TV; 21.10 „Noc poślubna" — film fab. CSRS; 22.45 Niedziela Sportowa.

PONIEDZIAŁEK, 28.XI.

17.00 Wiad dz. TV; 17.05 Dla dzieci: „Zaczarowany ołówek" — film; 17.15 Dla młodych widzów: „Rozkosze łamania głowy"; 17.35 „Gorąca linia"; 18.15 Kino Krótkich Filmów; 18.45 Magazyn Postępu Technicznego; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dz. TV; 20.10 Przemówienie Ambasadora Jugosławii; 20.20 Teatr TV: „Dom kobiet" Zofii Nałkowskiej; 21.40 „Na półkach księgarskich"; 21.50 „Klęski i nadzieja" — rep. film.; 22.20 Dz. TV.

WTOREK, 29.XI.

8.30 „Człowiek z fotografii" — film fab. jug; 9.55 Dla szkół: (kl. IX) Język polski — W. Szekspir „Makbet" („Dzieje dramatu"); 11.55 Dla szkół: (kl. V i VI) „Stara dzwonnica" („O miejsce wśród ludzi"); 16.00 Politechnika TV. Matematyka — „Istnienie pochodnej a ciągłość funkcji"; 16.30 Politechnika TV. Matematyka — „Pochodne funkcji elementarnych"; 17.00 Wiad. dz. TV; 17.05 Dla młodych widzów: (Młodzi wynalazcy); 17.20 Dla młodych widzów: „Dawne dokumenty" („Klub pod Smokiem"); 17.55 Informator handlowy; 18.05 Film; 18.35 „Prezentujemy zespoły taneczne"; 19.00 TV Kurier Warszawski; 19.20 Dobranoc. 19.30 Dz. TV; 20.00 „Naturze z pomocą"; 20.35 „Człowiek z fotografii" — film fab. jug.; 22.00 Dz. TV; 22.20 Politechnika TV. Matematyka — „Istnienie pochodnej a ciągłość funkcji"; 22.50 Politechnika TV. Matematyka — „Pochodne funkcji elementarnych".

ŚRODA, 30.XI.

11.00 „Naszyjnik cesarzowej" — film („Baron"); 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Chemia — „Węglowodany"; 15.50 37 lekcja jęz. ros.; 16.10 „Przypominamy, radzimy"; 16.20 PKF; 16.30 „Nieśmiałość" — film rozrywkowy; 16.45 Wiad. dz. TV; 16.50 Teatr Młodego Widza: Edmund Niziurski — „Lizus"; 17.45 „Bryza — magazyn morski"; 18.10 „Jazz w Filharmonii"; 18.35 Wszechnica TV: „Kształt — funkcja — użyteczność" (Rozmowy o współczesności); przed kamerami wystąpią: vicepremier — E. Szyr, min. — L. Motyka, prof. — J. Hryniewiecki, dyr. — Z. Szydłowska oraz red. I. Waniewicz; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dz. TV; 20.00 Jesień" — film. radz.; 20.15 „Naszyjnik cesarzowej" — film („Baron"); 21.05 „Światowid"; 21.35 „Mały Teatr TV": „Śniadanie roku 1943" — W. Aksjonowa; 22.05 Dz. TV.

CZWARTEK, 1.XII.

10.55 Dla szkół: (kl. VI) Historia — „O żakach i uczonych"; 15.55 36 lekcja jęz. franc.; 16.15 Kurs Rolniczy: „Uprawa ziemniaków wczesnych" („Produkcja ziemniaków"); 16.55 Wiad. dz. TV; 17.00 Dla dzieci: Kino Ptyś; 17.20 Dla młodych widzów: „Sporty zimowe"; 18.10 „Na zdrowie"; 18.30 „To co najlepsze"; 19.00 Film; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dz. TV; 20.00 Film; 20.15 „Alibi na wodzie" — film fab. CSRS; 21.50 Wszechnica TV; 22.15 Dz. TV; 22.35 36 lekcja jęz. franc.;

PIĄTEK, 2.XII.

11.55 Dla szkół: (kl. XI) Propedeutyka filozofii: „Wolność i konieczność"; 12.45 Dla szkół: (kl. I) „Jestem zuchem"; 16.20 37 lekcja jęz. ang.; 16.50 Wiad. dz. TV; 16.55 Dla dzieci: „Miś z okienka"; 17.10 Dla młodych widzów: „Klub Pancernych"; 17.35 Dla dzieci: „Święta" „Bella i Sebastian" — film; 18.05 „Azymut"; 18.30 „Wielokropek"; 18.45 Wszechnica TV: Reportaż z Biblioteki Narodowej; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dz. TV; 20.00 TV Kurier Mazowiecki; 20.15 „Osadnicy na suchej prerii" — film fab. kanad.; 21.25 „10 minut recenzji"; 21.35 „Wróg nr 1"; 21.55 Dz. TV; 22.15 37 lekcja jęz. ang.

SOBOTA, 3.XII.

9.55 Dla szkół: (kl. VII) Geografia — „Wielka Brytania"; 10.30 „Grzesznicy bez winy" — film fab. radz.; 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Biologia — „Układ oddechowy"; 16.20 Program tygodnia; 16.35 „Wychowanie fizyczne naszych dzieci"; 16.45 Wiad. dz. TV; 16.55 Centralna Akademia z okazji Dnia Górnika (Zabrze); 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.00 „Pegaz"; 20.45 „Przy sobocie po robocie" — program rozrywkowy; 21.50 „To się zdarzyło o 4-ej rano" „Belphegor czyli upiór Luwru" — film; 22.15 Dz. TV; 22.30 Wiadomości sportowe; 22.40 „Dziwne życzenia pana Barda" — film fab. fr.

Культурны агляд

Пачатак лістапада....

быў багаты культурнымі падзеямі. У сувязі з 49 гадавінай Кастрычніцкай рэвалюцыі сімфанічны аркестр у Беластоку падрыхтаваў 2 канцэрты. Першы з удзелам лаўрэатаў фестываляў савецкай песні ў Зялёнай Гуры, другі — камеральны канцэрт савецкага скрыпача **Сямёна Сніткоўскага.**

Чатыры дні ў першай палове месяца (9, 12, 15 і 16) былі днямі ваяводскага агляду аматарскага руху прафсаюзных калектываў. Выступіла 30 калектываў розных форм і велічынь.

Безапеляцыйна пераважалі інструментальныя і вакальныя калектывы малых эстрадных размераў. Хоць нібы Беласточчына хваліцца тэатральным рухам, тэатральных калектываў было мала, што можа сведчыць аб іх нізкім узроўні, які не дапусціў іх на ваяводскі агляд.

На фоне агляду цікава выглядаў жаночы хор з **Чаромухі.**

Рады парады

Смешна аб розных парадах і радах піша 18-вечны польскі драматург Міхал Балуцкі ў п'есе «Радцы пана радцы», якую паставіў Беластоцкі тэатр Вянгеркі. Выступіла *Ніна Чэрская* (на здымку), якая некалі іграла ў Беластоку і якая пасля даўжэйшага перарыву прыехала сюды ізноў.

Аб культуры ў ПГР-ах

Новае пасядджэнне Ваяводскай камісіі культуры радзіла аб культуры ў ПГР-ах. Калі ідзе рэч аб базе культурнай дзейнасці, то ПГР-ы маюць яе добрую, чаго нельга сказаць аб сетцы клубаў і святліц рад нарадовых і руху. ПГР-ы даюць штогод кожны па 300—500 зл. на пакупку кніжак у сваім павеце. Тут маем і прычыну, чаму ў паўночных паветах Беласточчыны больш купляецца кніжак, чым на тэрыторыі беларускіх паветаў, дзе няма ПГР-аў.

Найбольш ПГР-аў маюць: Голдап — 40. Элк — 33, Алецка — 31.

Конкурс на беларускую кніжку

14 лістапада адбылося ў Ваяводскай бібліятэцы першае пасяджэнне Конкурснай камісіі ўсіх арганізатараў конкурсу на чытанне беларускіх кніжак. Камісія зацвердзіла рэгламент конкурсу.

Аматарскі рух на вёсцы

Як выказаў Ваяводскі з'езд аматарскіх тэатраў у Беластоку, тэатральны аматарскі рух найбольш шырокі ў паветах: **Сямяціцкім, Сакольскім, Гайнаўскім, Бельскім.**

Малое тут аднак зацікаўленне прафесіянальнымі тэатрамі і дыскусіямі над важнейшымі спектаклямі. (вл)

ЭТНАГРАФІЧНЫ КУТОК

Вугал хаты Аляксандра Жукоўскага з вёскі Пілікі, Бельскага павета. Хата пабудавана ў 1930 г.

Фота Ул. Юзвюк.

МАР'ЯН ФУКС

Музыка сённяшняй Беларусі

Савецкая Беларусь, хоць аддзелена ад нас толькі граніцай, хоць вельмі блізкая Польшчы і этнічна і гістарычна, хоць параднілася з польскай культурай між іншым і тым, што там нарадзіліся Манюшка, Міцкевіч, Ажэшка, не ва ўсіх галінах культуры добра вядома нашаму грамадству. Асабліва мала мы ведаем аб сучаснай беларускай музыцы, хоць яна характэрызуецца дынамічным развіццём і мае цікавыя дасягненні.

Сапраўднае развіццё беларускай музыкі пачалося пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі. У часы царызму на Беларусі не было пастаянных прафесіянальных музычных установ, школ, оперных тэатраў, філармоній. Амаль зусім не было людзей, якія прафесіянальна займаліся музыкай. Толькі беларускі народ, таленавітыя спевакі і танцоры клапатліва і з вялікай любоўю культывавалі і перахоўвалі цудоўныя меладыйныя песні і танцы.

Выразісты музычны фальклор Беларусі прыкоўваў да сябе ўвагу вялікіх кампазітараў. На аснове беларускіх матываў Манюшка стварыў шэраг сваіх песень і музыку да оперы «Ідылія» («Sielanka»), а Карловіч — адзін са сваіх лепшых твораў — «Літоўскую рапсодыю».

Беларускія матывы паяўляюцца ў шматлікіх творах рускіх кампазітараў, а шырока развіў народныя беларускія матывы Рымскі-Корсакаў у оперы «Млада».

З надыходам савецкай улады музыка на Беларусі пачала хутка развівацца. Шырокае поле дзейнасці адкрылася перад кампазітарамі, якія атрымалі музычную адукацыю ў Расіі. Напр., Мікалай Чуркін ужо ў 1921 годзе напісаў першую беларускую оперу «Вызваленая праца».

Трохі пазней у Мінску ствараецца оперны тэатр і філармонія, хутка развіваецца музычнае навучанне. Беларусь мае ўжо сваіх кампазітараў і кадры выканаўцаў. У трыццатых гадах, перад вайной узнікаюць першыя беларускія оперы, як «Міхась Падгорны» Цікоцкага, «У пушчах Палесся» А. Багатырова ці балет М. Крошнера «Салавей». Беларускія кампазітары ў тым часе пішуць ужо шматлікія песні і сімфанічныя творы, шырока развіваецца лёгкая музыка.

У ваенныя гады ствараецца шэраг патрыятычных твораў, як опера Цікоцкага «Алеся», шмат сімфанічных твораў, кантат і песень. Пасля вайны паявілася некалькі новых опер, у тым ліку «Андрэй Кастэня» Аладава, а Багатыроў піша оперу аб героях вайны 1912 года «Надзея Дурава». Сёння ў прыгожа адбудаваным амаль мільённым Мінску і іншых гарадах Беларусі пульсуе музычнае жыццё. Вялікі Тэатр Оперы і Балету ў Мінску побач з класічным рэпертуарам ставіць творы сучасных беларускіх кампазітараў. Цяпер заканчваецца рамонт прыгожага тэатральнага будынка, і спадзяваемся ўбачыць на яго сцэне некалькі новых твораў беларускіх кампазітараў. У апошнім сезоне мне давялося ўбачыць на сцэне мінскага опернага тэатра ў вельмі добрым выканні балет Г. Вагнера «Святло і цені», створаны паводле аповесці П. Броўкі «Калі зліваюцца рэкі». Тэма балету — барацьба новага чалавека з цемрашальствам і забабонамі, перамога вялікага кахання над адсталасцю. Я меў таксама магчымасць разам з кампазітарам Яўгенам Глебавым глядзець яго незвычайна цікавы балет «Мара». Балет парушае сучасныя праблемы і з'яўляецца вялікім дасягненнем маладога, 35-гадовага таленавітага кампазітара. Змест яго — гэта лёсы беларускай танцоўшчыцы, вывезенай у дзяцінстве ў Паўднёвую Амерыку. Пасля драматычнага вяртання ў сваю сацыялістычную айчыну, яна знаходзіць тут сваё месца, каханне і шчасце. Балет ставіўся ў Маскве і карыстаўся там вялікім поспехам. Цяпер кампазітар працуе над операй і чарговай сімфоніяй.

Я назваў толькі два творы, але на сцэне беларускага опернага тэатра можна бачыць і слухаць і іншыя творы сучасных беларускіх кампазітараў.

У прыгожай зале мінскай філармоніі, побач з творамі сусветнай музыкі і творамі беларускіх кампазітараў, як Абялевіча, Камінскага, Глебава, Г. Вагнера, часта гучыць таксама польская музыка. Творы Манюшкі, Шапэна, Агінскага, Веняўскага карыстаюцца тут вялікім поспехам. Добра ведаюць тут і граюць сучасную польскую музыку: творы Шыманоўскага, Карловіча, Ружыцкага, а з навейшай — Лютаслаўскага, Бацэвічоўны, Свяжынскага і іншых.

Вялікі Тэатр Оперы і Балету рыхтуе на адкрыццё сезону пасля летняга рамонту балет сучаснага кампазітара Адама Свяжынскага «Бурштынавая дзяўчына», балет, які з вялікім поспехам шмат гадоў не сыходзіў са сцэны опернага тэатра ў Познані.

Для польскай музыкі на Беларусі адкрыта шырокая дарога, зялёнае святло. Яно мае там шмат сяброў, і яе там сапраўды вельмі любяць.

А. Баршчэўскі, В. Швед

Дружба і праца

САПРАЎДНЫЯ СЯБРЫ

Анатоль і Кастусь былі прыкметнымі хлопцамі ў сваім класе. Кастусь рослы, шырокаплечы, здзіўляў усіх выдумкай, трапным жартам, незвычайнай рухавасцю. Анатоль быў нізкага росту, шчуплы, спакойны, непаспешлівы. І вось гэтыя два хлопчыкі моцна пасябравалі. Многія з гэтага нямала дзівіліся. Дружба іх пачалася з аднаго выпадку. У лістападзе, калі замерзла возера, што было паблізу горада, Анатоль выйшаў раніцай на лёд выпрабаваць новыя канькі, якія нядаўна купіў яму бацька. І толькі быў разагнаўся, зрабіў круты паварот, як нечакана лёд пад нагамі пагражальна затрашчаў і пачаў паволі прагінацца... Хлопчык разгубіўся, не здолеў выбрацца з небяспечнага месца і праваліўся ў возера. Ледзяная вада скавала ўсё цела. Сутургай звяло ногі. Хлопчык у роспачы закрычаў і пачаў тануць. Яго крык пачуў Кастусь, які быў паблізу на возеры. **Ён кінуўся на** дапамогу і выратаваў хлопчыка. З той пары Анатоль і Кастусь сталі неразлучнымі сябрамі.

Яны разам хадзілі ў школу, разам вярталіся дадому. Штодзень пасля абеду Косця прыходзіў да Анатоля, і хлопчыкі рыхтавалі ўрокі. У выхадны дзень сябры хадзілі ў кіно. Калі былі абвешчаны вынікі паспяховасці за другую чвэрць, выявілася, што ў Анатоля былі адны пяцёркі. Ён па праву лічыўся лепшым вучнем класа. Кастусь закончыў чвэрць таксама паспяхова. Але ў яго побач з чацвёркамі былі і тройкі. Гэтая акалічнасць парушыла ранейшыя сяброўскія адносіны паміж хлопчыкамі. Кастусь засумаваў і, хоць стараўся не паказваць выгляду, пачаў зайздросціць сябру.

Аднойчы, вяртаючыся са школы, Анатоль, як і раней, сказаў яму:

— Дык я чакаю. Прыходзь.

Кастусь нічога не адказаў.

— Згодна? — яшчэ раз запытаўся Анатоль.

Хлопчык неахвотна кіўнуў галавою і адчыніў фортку.

Доўга чакаў Анатоль свайго сябра, але дарэмна: ён не прыйшоў. Першы раз хлопчык рыхтаваў урокі без Кастуся. Ён хацеў быў адразу, у гэты ж вечар, пайсці да Кастуся, даведацца, што з ім здарылася, але на двары ўзнялася такая завіруха, што Анатоль пабаяўся выйсці на вуліцу. Назаўтра, калі хлопчыкі сустрэліся ў школе, Анатоль чакаў, што Кастусь раскажа, чаму ўчора не прыйшоў да яго. Але сябра трымаў сябе неяк холадна, адасоблена, не выказваў жадання растлумачыць свае паводзіны. Са школы яны выйшлі разам. Кастусь ішоў, насвістваючы нейкі марш, і ўважліва разглядаў новыя дамы.

Анатоль не вытрымаў, падышоў бліжэй да яго, крануў за плячо:

— Чаму ты ўчора не прыйшоў да мяне?

— Галава балела, — адвярнуўшыся, адказаў Кастусь.

— А сёння?

— Сёння не баліць...

На гэтым размова і скончылася. Кастусь хуценька павярнуў на сваю вуліцу. Для Анатоля так і застолося невядомым, прыйдзе ён сёння рыхтаваць разам урокі ці не прыйдзе. Кастусь і на гэты раз не прыйшоў... Анатоль занепакоіўся. Ён не разумеў, у чым справа. Можа Кастусь пакрыўдзіўся за штонебудзь на яго, ці дома ў яго якая непрыемнасць здарылася. А назаўтра Кастусь нечакана для ўсіх атрымаў двойку па гісторыі. У час перапынку Анатоль падышоў да яго:

— Вось ды паказаў сябе! І не сорамна табе?!

— А чаго мне павінна быць сорамна? — злосна адказаў Кастусь.

— Добра, калі ў цябе галава такая вялікая. Столькі дат трэба помніць...

— Справа не ў галаве, а ў стараннасці, — прамовіў Анатоль.

— Разленаваўся ты, вучыцца не хочаш.

— Падумаеш, — ганарліва кінуў Кастусь. — Указчык знайшоўся! Хто ты такі, што мяне вучыш! — Ён хутка павярнуўся і пакрочыў па калідоры.

Мінула некалькі дзён. У дзённіку Анатоля з'явіліся пяцёркі па геаграфіі і фізіцы. У хлопчыка было радасна на душы, але калі ён паварочваўся і бачыў на суседняй парце сумнага Кастуся, рабілася прыкра. «Чаго ты радуешся? — упікаў ён тады сам сябе. — Што атрымаў выдатную адзнаку? Але твой лепшы таварыш — двоечнік!..»

Пасля ўрокаў Анатоль застаўся на пасяджэнне рэдкалегіі класавай насценнай газеты. Допісаў было многа. Першай паставілі на абмеркаванне заметку «Двоечнік», якую напісаў нехта пад псеўданімам «Калючка», аб дрэннай вучобе Кастуся.

— Па-мойму, заметка правільная і патрэбная, — сказала рэдактар насценгазеты Аня Плотнікава. — Яе трэба змясціць з карыкатурай. Карыкатуру намалюеш ты, Анатоль.

Анатоль ледзь не падскочыў ад нечаканасці. «Вось яшчэ не хапала — намаляваць карыкатуру на сябра. На таго самага сябра, які выратаваў яму жыццё... — падумаў Анатоль. — Што тут рабіць?»

Члены рэдкалегіі падтрымалі прапанову рэдактара. Анатоль маўчаў.

— Ты чаму маўчыш? — звярнулася Аня да Анатоля.

Хлопчык неахвотна падняўся з месца, абвёў прысутных усхваляваным позіркам.

Некалькі спасцяярог

(Працяг са стар. 1)

гурткоў, дзе першы націск кладзецца на тыя паветы, у якіх можна дасягнуць высокай ураджайнасці збожжавых культур і інш. Напрыклад, у паветах Высока-Мазавецкім, Замброўскім, Моньжаўскім ужо **ў кожнай вёсцы** існуе сельскагаспадарчы гуртох. А ў нас няхутка будзе так. Нашы здабыткі разам з нізкаросльмі ўраджаямі няшмат варты.

Нашы аграномы апусцілі рукі. Непаваротлівыя яны, што аж страх! Вядома, не ўсе такія, але ў пераважнасці. Зусім справядліва будзе мець да іх жаль, што яны за слаба высвятляюць гаспадарам магчымасці гадоўлі. Што-як-што але бульбу наша зямелька родзіць, і сырадою таксама нямнога. Маем лугі, вялікія лугі і ўжо змеліяраваныя, якія цалкам нявыкарыстаны для пелапрыгожвання жывёлагадоўлі. Не хачу тут нікога ўразіць, хай гавораць лічбы. У Замброўскім павеце толькі чацвёртая частка зямельных угоддзяў — гэта лугі і пашы, але лічба быдла на сто гектараў дасягнула там 49 штук у мінулым годзе, а ў гэтым годзе яшчэ больш. У Высока-Мазавецкім павеце з зямельных угоддзяў толькі 16 працэнтаў — гэта пашы і лугі, а кароў гадуюць там па шэсцьдзесят штук на сто гектараў. А Сакольскі павет мае паш і лугоў стольскі сама, што і Замброўскі павет, аднак кароў гадуецца тут усяго 32 штукі на сто гектараў. У Гайнаўскім павеце **трэція** частка ўсіх зямельных угоддзяў — гэта лугі і пашы, а кароў гадуецца там нават крыху менш, чым у Сакольскім павеце. Трэба прытым зазначыць, што накосы сена ва ўсіх гэтых пералічаных мною чатырох паветах **аднолькавыя**, а накосы з аднаго гектара ў Гайнаўскім павеце нават вышэйшыя, чым у Высока-Мазавецкім павеце (бо 53,5 цэнтнера з аднаго гект.) Каб не выглядала на тое, што я спецыяльна падабраў гэтыя паветы, скажу, што ў цэлым Беластоцкім ваяводстве гадуецца ў сярэднім па 42 штук кароў на сто гектараў. Больш гаварыць тут не трэба.

Успомнім яшчэ аб сіласаванні кармоў, што мае капітальнае значэнне ў жывёлагадоўлі. Беларусы пабудавалі дагэтуль штосьці каля тысячы сіласных ямаў. У тыпова беларускім Гайнаўскім павеце збудавана іх аж... семдзесят восем! Беларускія паветы займаюць амаль трэцюю частку тэрыторыі Беластоцкага ваяводства. Тым часам у цэлым Беластоцкім ваяводстве толькі адны сельскагаспадарчыя гурткі збудавалі 13.752 сіласныя ямы, не лічачы тых сіласных ям, пабудаваных па ініцыятыве іншых сельскагаспадарчых арганізацый ды ўстаноў.

Гадоўля, кантрактаваная і вольная, гэта, бадай, самая сур'ёзная магчымасць для будучыні нашай сельскай гаспадаркі. Даволі зазірнуць у гісторыю, а пераканаемся, што ў сельскай гаспадарцы на слабых землях заўсёды першае значэнне мела гадоўля. Тым часам гэту магчымасць мы недацэньваем або проста не заўважаем, ці не разумеем? Што горш, амаль зусім не звяртаем увагі на працу жанчын у нашай сельскай гаспадарцы. Трэба ведаць (час ужо!), што ад жанчыны залежыць большая палова прадукцыі гаспадаркі. На яе працы абапіраецца гадоўля свіней, курэй, гусей, качак. Ад яе спраўнасці залежыць дойнасць кароў, якасць воўны. Ад жанчыны шмат залежыць здароўе сям'і. Жанчына даглядае агароды. І т.д. Гаворачы аб нашай сельскай гаспадарцы і яе будучыні ў гадоўлі, патрэбна сцвердзіць, што роля жанчыны ў такой гаспадарцы **будзе яшчэ большая!**

З думкай аб вялікай ролі жанчыны ў гаспадарцы большасць сельскагаспадарчых гурткоў стварыла ў сябе, так званыя, гурткі вясковых гаспадынь — званыя скарочана КГВ. Значэнне КГВ амаль роўнае. Да гэтага часу ў Беластоцкім ваяводстве яшчэ 620 сельскагаспадарчых гурткоў не стварыла ў сябе КГВ. І, як не сорамна нам, але палова з гэтай шасцісоткі выпадае на долю нашых сельскагаспадарчых гурткоў. Не цэнім значэння нашай беларускай жанчыны. Не цэнім той велізарнай ролі гаспадарскага выхавання жанчыны ў рамках дзейнасці КГВ. У сучасны момант стаецца гэта неабходнасцю, калі хочам складаць сабе развакную будучыню нашай сельскай гаспадаркі. Адсюль зусім натуральнае тое, што занядбоўваем сваю найбольш рэальную магчымасць: значыць, занядбоўваем гадоўлю.

Сакрат Яновіч

Праўды і няпраўды

ПОМ-Беласточак абслугоўвае Беластоцкі павет. Цяперашнія падлікі яго летняй дзейнасці надобра сведчаць аб Беласточаўскім ПОМ-е. У час жніваў стаяла каля дваццаці трактараў. Гэтыя ПОМ не спраўляецца са свäімі абавязкамі. Напрыклад, трактар Ц 40-11 з Рахвалаўкі прастаяў у рамонце больш месяца, замест двух тыдняў. Зусім ірундовы рамонцік заблудаўскага трактара Ц-328 працягнуўся таксама амаль месяц. У Юшкавым Грудзе папсаваўся халадзільнік у трактары мясцовага сельскагаспадарчага гуртка. У сувязі з тым тры ці чатыры разы выклікалі спецыялістаў з ПОМ, аднак ніхто з іх не з'явіўся. Давялося валачы трактара аж да Беластока — да Беласточкаўскага ПОМ. У Лубніках каля Заблудава будзе ўжо год, як стаіць папсаваная малатарня і гэты ПОМ ніяк не можа «узяцца за яе»...

Вось жменя фактаў, якія напамяць ведаюць працаўнікі беластоцкага аб'яднання сельскагаспадарчых гурткоў. Кепска стаяць справы ў Беласточкаўскім ПОМ, які напраўду знаходзіцца пад бокам ваяводскіх улад. Дык што ўжо гаварыць аб ПОМ-ах, аддеглых ад Беластока.

Праміне зіма, і ў Беласточкаўскім ПОМ-е дыр. Савіцкі зноў будзе гаварыць, што вясну і лета абслужыць спраўна. І зноў будзе гэта няпраўда...

(ся)

ВАРОЖАСЦЬ

Раскажу гэту гісторыю, каб вы ведалі, да чаго можа давесці варожасць.

У вёсцы Махнатае, што ў Гайнаўскім павеце, жыве селянін — Іван Германовіч. Выгадаваў ён пяцёра дзяцей. Усе дзеці ўжо дарослыя. Дочкі павыходзілі замуж, а сыны пажаніліся.

Яну Германовічу ўжо за шэсцьдзесят. Гаспадарка ў яго добрая, дом мураваны, прасторны сад і вялікая пасека. Жыць бы і дабром любавацца!

Старасці спакойнай аднак няма ў Івана Германовіча. Сямейная нязгода, бы горкі палын, атручвае яму кожны дзень, паглынае грошы і раздражняе нервы. Час у яго жыцці лічыцца зараз перыядам ад суда да суда.

За што судзіцца?

Па праўдзе — за нішто. Проста дзеля таго, каб адпомсціць нейкую крыўду.

Хто вінаваты?

Гэтага цяпер ужо і сам Саламон не дайшоў бы. Столькі разоў Іван Германовіч са сваім сынам, Аляксандрам, ставалі перад судом і ў Бельску, і ў Беластоку, што нават цяжка адшукаць акты ўсіх спраў. Сын, Аляксандр, адсядзеў разам 40 месяцаў у турме, сыну Аляксею вось зараз прыдзецца пайсці на 8 месяцаў, бацьку абышлося грашовым пакараннем.

Як дайшло да гэтага?

Людзі ў Махнатым маўчаць. Нават кіраўнік школы, які там працуе ад 1944 года, калі пытаю яго пра Германовічаў, пачынае гаварыць аб трагедыі ў'етнамцаў.

Аляксандру Германовічу амаль 30 год. З выгляду ён маладзейшы. Калі пабачыў журналіста і даведаўся, у чым справа, адразу закрычаў:

— Я нічога вам не скажу! Хай пракурор бярэ мяне на доследы!

І выскачыў з хаты.

Маці кідаецца да рук цалаваць і просіць:

— Зрабіце штосьці, каб ён устаткаваўся!

Бацька з плачам заяўляе:

— Век пражыў і нават за сведку не быў, а на старасць самому па судах прыходзіцца бадзяцца.

Першы раз Аляксандр трапіў у турму за лес. Разам са сваім братам. Мішкам. Бацька паслаў іх у Старынкаўскае лясніцтва, каб прывезлі штукі, якія ён купіў, а яны захапілі зусім іншыя. Было гэта ў 1959 годзе. Вярнуўся з турмы. Аляксандру захацелася матацыкла. Што ж за кавалер без матацыкла?

І тут пачынаецца нязгода. Бацька кажа, што патрэбны воз на гумавых колах, а сын — не, яму матацыкл! Бацька пастанавіў на сваім, за 10 тыс. злотых абсталяваў воза. І сын не даравал. Потым заяўляў са смехам:

— Дурняў цяпер у нас колькі хочаш. Не меў ні грошыка і купіў «матора».

Але гэтыя «дурні» не думалі спраўляць падарункаў Аляксандру Германовічу. Прышлося аднекуль раздабыць грошы, каб аддаць даўгі. Найлягчэй штосьці ўкрасць. Выбар паў на гумавага воза.

Была вясна 1960 года. Гэты тавар цаніўся тады высока і вельмі лёгка было яго прадаць.

Аляксандр падгаварыў аднаго сябра і ноччу адправіліся за дабычай у Дубічы Асочныя. Воз схавалі ў лесе. Міліцыя аднак усё выявіла, і зноў прышлося пайсці ў турму.

Бацька прадаў сынаў матацыкл, каб аддаць даўгі. Пра сына не забываў. Кожны месяц пасылаў яму па 100 злотых, а маці дакладна харчовыя падарункі.

Відаць не найгорш было Аляксандру ў турме. На Ганну, якую ў Старакорнінскім прыходзе ўрачыста святкуюць 7-га жніўня, ён напіўся да непрытомнасці і зноў пабіўся. Хацеў адпомсціцца супольніку, з якім краў воза, за тое, што той на судзе выявіў усё, як гэта было. Бацька ўспамінае:

— Бачу бяда, кажу: жаніся. Думаў, можа пры жонцы ён супакоіцца.

Вяселле закончылася ў аўторак, а ў пятніцу прышла павестка на суд. У Бельску засудзілі Аляксандра на 8 месяцаў. Нявестка асталася ў бацькоў. Жылі згодна. Пакуль паспеў вярнуцца дамоў, жонка нарадзіла дзіця.

Аляксандр пачуўся гаспадаром і хацеў наводзіць свае парадкі. Бацька аднак не думаў яшчэ выпускаць з рук поваду гаспадаркі. Паўтараў сыну:

— Я тут гаспадар, і ўсё павінна быць, як я хачу!

А калі зачаста Аляксандр заглядаў у бочку з салам і мясам, бацька замкнуў камору на замок і ключ схаваў.

— На гаспадарцы, — кажа, — смачна не наясіся, прыгожа не находзіш.

Цяпер кожная справа выклікала ў іх розныя меркаванні, часта даводзіла да боек. Задоўга было б расказваць усе дробязі, хаця яны вельмі істотныя, бо разам складаюць атмасферу бяздоннай варожасці.

Варожасць засланяе вочы і прыцямняе розум, яна папіхае рукі да чынаў, якія закончыцца могуць трагедыяй для аднаго, а вечнай турмой для другога. Яшчэ час, каб апаматацца, спыніцца.

Максім Нурэцкі

Заспяваў беларускі хор

(Працяг са стар. 1)

Як жа занядбана ў нашай дзейнасці гэтая галіна! Тым больш папісацца можа хор, маючы за дырыжора выдатнага музыка. У архівах ГП ляжаць горбы запісаных на вёсцы беларускіх песень. Пачата вялікая работа, але яе трэба рабіць далей. Песня запісаная — гэта мала, песня спетая — гэта прыгожая цэласць. На пацвярджэнне маіх слоў скажу з практыкі даўнейшага хору, што мясцовыя нашы песні ў выкананні саправўднага хору, людзі прымалі вельмі добра. Беларуская песня ў выкананні харыстаў з прыгожымі квадратнымі тварамі, круглымі вялікімі вачыма і кірпатымі насамі (беларускія, бясспрэчна, тыпы), гучыць найлепш, найсачней, сардэчна і па-роднаму. Якраз беларуская песня і толькі, як і тая цяпер спяваная «Забалела ж ды мая галованька».

Па-трэцяе: **хору і канферансье неабходна кансультацыя па мове і вымаўленні.** Не **прывядзіце**, але выразна і мякка **прывядзіце**; не **каво ж я** люблю, але **каго ж я** люблю; не **мінулі**, але **мінулі**, і не **грамадска-культуральнае таварыства, а грамадска-культурнае.**

Але спадабалася мне слаўцо **пясьнярка**, хоць фармальна можна з ім не згадзіцца. У нашых аднак умовах, у нашай краіне слова **спявачка** мае іншы каларыт і, выдаецца, можна смела прыняць у беларускі слоўнік мілую **пясьнярку**.

Дысцыпліна ў хоры апцымістычная. Каб не праміную толькі энтузіязм!

Трэба ў заключэнне пажадаць, каб усё з хорам ішло гладка. Няхай вучацца спяваць, едуць, будзяць сваёй песняй сум па прыгожым!

Вера Леўчук

— Чаму маўчу? — перапытаў ён. — На маю думку, даваць такую заметку пакуль што не варта.

— Чаму? Хіба гэта няпраўда? — пачуліся галасы.

— Трэба даведацца ў чым прычына. А мы, як кажуць, з налёту... Я супраць прапановы Ані.

— Ты ж з ім сябруеш, вось і скажы нам, чаму ён атрымаў двойку?

— Не ведаю, — панура прызнаўся Анатоль. — У апошні час ён чамусьці не заходзіць да мяне, каб разам рыхтаваць урокі. Але я высветлю.

Прыйшоўшы дадому, хлопчык паабедаў і выраішаў схадзіць да Кастуся. На вуліцы весела звінелі трамваі. Зіма была на зыходзе. Са стрэх капала вада. На дварах дзеці гулялі ў снежкі, ляпілі снежных бабы. А вось і знаёмая фортка. Хлопчык узбег на прыступкі ганка, рашуча адчыніў дзверы. На канапе сядзеў хлопчык і плакаў. Кастусь суцяшаў брацішка. Убачыўшы Анатоля, Кастусь разгубіўся, пачырванеў.

— Кастусь, ты падрыхтаваў урокі? — запытаў Анатоль.

— Не, не падрыхтаваў...

— Чаму?

— Ды вось, бачыш, брацішка забаляю. Ные, плача.

— А дзе маці?

— У бальніцы.

— Дачно там ляжыць?

— Ужо чатыры дні. Кажуць, аперацыю будуць рабіць.

— А бацька дзе?

— На рабоце, — і Кастусь пачаў прыбірацца у хаце.

Анатоль спахмурнеў. Дык вось, аказваецца, чаму Косця не прыходзіў рыхтаваць урокі. Хлопцу стала шкада сябра.

— Дзівак, чаму ж ты мне пра гэта нічога не сказаў? — папракнуў яго Анатоль.

— Думаеш, лёгка было сказаць... — голас Кастуся задрыжаў. — А ты яшчэ сароміць пачаў за двойку. Хіба ж я?...

— Так, — задумліва сказаў Анатоль. Ён прысеў на канапу і пачаў забаўляць Кастусёвага брацішка.

Праз некалькі хвілін хлопчык супакоіўся маленькага Вочку, паклалі вакол яго розныя цацкі, а самі селі за кніжкі.

— Ну, вось і пачнём, — весела прамовіў Анатоль. — Што ні кажы: аднаму ўсюды горш...

Кастусь усміхнуўся. У яго вачах свяцілася радасць і ўдзячнасць.

— А я ледзь не намаляваў на цябе карыкатуру ў насценгазету, — прызнаўся Анатоль таварышу.

— Ды ну! — здзівіўся той. — І чаму ж не намаляваў?

— Не мог... Не ведаў, што з табой, чаму ты за апошнія дні пачаў так адставаць.

— І праўда ж адстаў, — згадзіўся Косця. — Дзякую табе, што ты прыйшоў, праведаў. На душы лягчэй стала. Толя, — памачаўшы сказаў Кастусь. — А каб я дастаў без прычыны, намаляваў бы карыкатуру?

— Намаляваў бы! — доўга не думаючы адказаў Анатоль.

— Дай пацісну тваю руку, — і Косця з падзякай зірнуў у расчырванелы твар Анатоля. — Так робяць толькі сапраўдныя сябры.

Павел Кавалёў

1. Правядзіце дыскусію на тэму: «Як павінны адносіцца вучні-выдатнікі да вучняў, якія вучацца слаба».
2. Ці ў тваім класе вучні-выдатнікі памагаюць адстаючым?

Прыказкі і прымаўкі

Без мукі няма навукі.
Кніжка чалавеку, што грэчка пчолцы.
Мудры будзь, але не мудрыся.
Хто зрабіў пачатак, няхай зробіць і канчатак.

Біяграфічны даведнік

Кавалёў Павел — беларускі празаік. Нарадзіўся ў 1912 г. У час нямецкай акупацыі прыняў удзел у партызанскім руху. Выдаў зборнік апавяданняў: «У новы дзень», «Згублены дзённік» і аповесць пра дзяцей «Андрэйка».

НАШ ПЛАН НА СНЕЖАНЬ

4—11 Марыя Зюлкоўская — «Беластоцкія гады Доктара Эсперанта»; 18 Максім Танк — «Шчасце» і «Шчаслівыя ўдалічныя лінцы»(?), Максім Багдановіч — «Зімой» 25 Якуб Колас — «Асінае гняздо».

Кнаразоўскі летапісец

З'ўляецца ім Нестар Першай — настаўнік пенсіянер родам з Кнаразоў, які жыве зараз у Бельску. Свой свабодны час прысвяціў ён працы карыснай і цікавай: апісванню падзей сваёй роднай вёскі за апошніх паўстагоддзя, — ад так даўна, як даўно сягае яго памяць. Паўсталі такім чынам дзве кніжкі — тоўстыя запісаныя рукою Першай сшыткі, якія аўтар назваў «Залатою кнігаю». Кніжкі гэтыя своеасаблівыя. Усё, чаго кранае Нестар Першай, звязана у той ці іншай форме з яго асабістымі ўспамінамі і перажываннямі. Людзі, аб якіх ён піша, гэта яго суседзі, блізкія, знаёмыя, калегі яшчэ з даўніх дзіцячых часоў. Характарызуе ён іх часта своеасаблівым спосабам, як напрыклад:

«Габрэль Данілюк доўгі час трымаў вельмі пярэстага каня. Ну, проста як карова». «Дэмід Капітанюк-Гарэцкі. Працавіты гэта быў чалавек. Быў багаты, але цэлае жыццё — зімою і летам — насіў на галаве цёплую скураную шапку». «Цётка Хімка, старая панна, — была такая ашчадная, што, як сама гаварыла, адны чаравікі насіла 19 гадоў».

НОВАЕ Ў СТАРЫХ КНАРАЗАХ

Першай навінкай тэхнікі, якую прышлося агледаць кнаразоўскім сялянам яшчэ ў 1896 годзе, быў грамафон. Было гэта падчас Яна — фесту ў Пасынках. На фест прыехаў з Варшавы нейкі Рэвель, брат Аляксея Тарасюка, і прывёз з сабою грамафон. Паставіў яго на падворку і зайграў дзве рускія песні: «Разлука ты, разлука» і «Чудны месяц». Вакол грамафона сабралася вялікая колькасць ашаломленых ад здзіўлення людзей. Потым доўга апавядалася па ўсёй акаліцы аб дзіўным грамафоне. А Нестар Першай яшчэ да сёння помніць усе дэталі гэтай падзеі.

Новым у гаспадаранні сялян быў пасеў лубіну, які дапамог значна павысіць ураджаі на слабых кнаразоўскіх глебах. Занесены ён быў у Кнаразы яшчэ недзе ў 1895 годзе, і ад таго часу з года ў год пачалі ўзрастаць яго пасевы. Больш смела розныя навіны пачалі ўваходзіць у сялянскі быт у міжваенным дваццацігоддзе. Прапагатарам іх быў менавіта Нестар Першай — потым вядомы на Бельшчыне сельскагаспадарчы наватар. У першыя гады дваццацігоддзя Першай уводзіць у Кнаразах новыя гатункі буракоў, сырадэлю, першы пачынае карыстацца спружыноўкаю і першы, насупор пратэстам сялян, прымяняе пасляжніўнае ворыва (падарыўку). Сяляне пачаткова глядзяць з недаверам на пачынанні Першая, потым аднак пераймаюць яго дасягненні і ўводзяць іх у агульнае карыстанне.

КНАРАЗОЎСКІЯ РАМЕСНІКІ

Яшчэ ў царскія часы было ў Кнаразах з дзесятак рознага тыпу рамеснікаў і спецыялістаў. Было тут менавіта аж трох кавалёў, трох сталяроў, адзін з жыхароў вёскі вырабляў жорны, адзін — нагробныя помнікі з каменя. Трох іншых кнаразоўскіх сялян займаліся вырабам валенак з воўны, а двух — майстравалі розную хатнюю мэблю. Апрача таго было ў вёсцы некалькі музыкантаў.

ШКОЛА

Школа ў Кнаразах існавала з даўніх часоў. Не была аднак падобнай да сённяшняй школы. Перад усім не мела пастаяннага памяшкання. Вучоба адбывалася па чарзе ў тых хатах, з якіх дзеці хадзілі ў школу. Вучылі ў школе сяляне, якія самі раней недзе навучыліся чытаць. Праз увесь першы год вучылі дзяцей напамяць азбукі. Толькі пад канец другога года дзеці пачыналі нешта «бэкаць» — складаць літары ў словы. У 1897 годзе быў у Кнаразах пабудаваны будынак прыхадской школы. Прыслалі сюды сапраўднага настаўніка па прозвішчу Пыталь — родам недзе ад Сямяціч. У яго памяшканні была казённая мэбля, вялікая настольная лямпа, якой раней ніхто ў Кнаразах не бачыў і каля 50 розных кніжак. У школе былі драўляныя падлогі і вялікія вокны — чаго таксама дагэтуль не было ні ў адной хаце ў Кнаразах. Пасля года часу прыбыў у Кнаразы іншы настаўнік — Антон Рушкоўскі родам з Нурца ў Сямяціцкім павеце. Быў гэта заўзяты культурны і грамадскі дзеяч, сарганізаваў ён у Кнаразах з моладдзю хор, а са старэйшымі нешта ў родзе чытальніцкага гуртка. Іншы настаўнік, які прыбыў у Кнаразы пасля Рушкоўскага — Сяргей Манаховіч з Пасынкаў засадзіў каля школы багаты сад, разводзячы новыя, невядомыя раней у акаліцы гатункі пладоў, а таксама навучыў мясцовых сялян шчапіць дрэўцы.

КНАРАЗОЎЦЫ Ў ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

З нататак Першая вынікае, што да І сусветнай вайны з Кнаразоў выбылі: у Бельск — 1 асоба, у Беласток — 1 асоба і у Варшаву — 5 асоб. Апрача таго ў розных гарадах Польшчы прабывала 2 кнаразоўцаў, 2 асобы прабывала ў розных гарадах Расіі, 2 асобы выехала ў Амерыку і 1 у Францыю. Апрача таго 3 асобы з Кнаразоў служыла па 25 гадоў у царскім войску, а адзін з мужыкоў пайшоў у манахі ў Пачаеў. Гаворачы аб кантактах кнаразоўцаў са знешнім светам, варта ўспомніць аб наступнай даволі цікавай падзеі:

Адной чы 4 кнаразоўскіх сялян моцна пабіла свайго аднавяскоўца, які пасля нейкага часу памёр. Суд прысудзіў вінаватых на пажыццёвае вольнае пасяленне ў Сібіры. Прабылі аднак яны ў Сібіры толькі чатыры гады. Калі ў цара нарадзіўся сын, абвясціў ён амнестыю. Кнаразоўцы вярнуліся ў родную вёску, але толькі па тое, каб забраць жонак і выехаць зноў у Сібір. «Не там Сібір, — тлумачылі мясцовым сялянам, — але тут, у Кнаразах, сапраўдная Сібір і сапраўдная катарга». Жонкі аднак не захацелі выязджаць з Кнаразоў, мусілі тады астацца ў роднай вёсцы і мужы. Прывезлі яны з сабою з Сібіры новыя спосабы гаспадарання і новыя сельскагаспадарчыя прылады, а менавіта: вазы на жалезных восях, жалезныя плугі, якімі араліся коньмі, а не як у Кнаразах валамі, жалезныя бораны.

КНАРАЗОЎСКІЯ МЯНУШКІ

Смаркач, Шавельба, Тэра (гаварыла «тэра» замест цяпер), Бабай, Палюшак, Смалюх (кагосьці падпаліў калісь), Дэркач, Жур, Сваропка, Пштык, Сыч, Балаксон, Фейбель, Сышчык, Чабан, Варшаўяк, Смуж, Рыжы.

На падставе нататак **Нестара Першая** апрацаваў **Ул. Паўлючук.**

Узнагароды пісьманосцам

За дасягненні ў падпісцы «Нівы» наша рэдакцыя кожны квартал прызнае пісьманосцам узнагароды. І так, грашовыя ўзнагароды за трэці квартал атрымалі наступныя асобы: Васіль Яцэвіч і Сяргей Бялкевіч з пошты ў Чыжах, Мікола Каўнер і Янка Белавежац з Ласінкі, Лявон Ясюкевіч і Генадзь Грыцук з Гарадка, Ніна Грыгарук з Гарадзоў, Васіль Орда з Орлі і Расціслаў Пліс з Новабярозава.

Найбольш падпісчыкаў «Нівы» ў трэцім квартале 1966 года мелі Васіль Яцэвіч (140), Сяргей Бялькевіч (137) і Мікола Каўнер (112).

(мх)

Занядбаныя гаспадаркі

Інтэнсіфікацыя — неабходная справа нашай хуткаразвіваючайся народнай гаспадаркі. Адной з асноўных перашкод у гэтым з'яўляюцца занядбаныя гаспадаркі, якія знішчыліся, абяднелі. Не прыносяць яны карысці дзяржаве не толькі ў форме падаткаў, але рынак не атрымоўвае патрэбных прадуктаў, на якія лічаць эканамісты. Чатыры гады таму быў апрацаваны падрабязны план дапамогі гэтым гаспадарам. Справа ў тым, каб тым, хто можа гаспадарыць — дапамагчы, а тым, хто пры максімальнай дапамозе не змогуць «раскруціцца», перанясць зямлю на іпатэку. У Бельскім павеце выяўлена ў 1962 г. аж 923 **гаспадаркі эканамічна знішчаныя. Да дзяржаўнай дапамогі** заквалiфікавана 732 гаспадаркі. Як на адзін павет — гэта вельмі многа. Усё ж 8210 гектараў зямлі не прыносіла ніякай карысці дзяржаве, хаця і былі на іх гаспадары.

ПРЫЧЫНЫ

Іх многа. У адносінах да паасобных гаспадарак цяжка пералічыць. Агульна кажучы, прычыны наступныя: нізкі ўзровень сельскагаспадарчых ведаў і няўмеласць гаспадаравання, недахоп рабочай сілы, цераспалосіца, неўрэгуляваныя ўласніцкія суадносіны, недахоп будынкаў і машын, завінавачванне дзяржаве. Для прыкладу возьмем цераспалосіцу. У павеце найбольш яе ў акаліцах ГРН Рыбалы (70%) і Галады (76%). Іменна ў гэтых ГРН маецца найбольш занядбаных гаспадарак: Рыбалы — 94, а Галады — 110.

ДАПАМОГА

Гаспадаркі заквалiфікаваныя да дзяржаўнай дапамогі падзелена на дзве групы. **Першая група** патрабавала інвестыцыйнага крэдыту і адтэрміноўкі падаткаў, а другая — толькі адтэрміноўкі падаткаў і агратэхнічнай дапамогі. Уладальнікі заквалiфікаваных гаспадарак павінны былі падпісаць з дзяржавай адпаведныя ўмовы. У гэтай умове гаспадар падпісваў адпаведныя абавязацельствы ў адносінах да дзяржавы гарантуючы, што прызначаныя яму сродкі аддасць на падняссенне сваёй гаспадаркі. І тут — о дзіва! умовы падпісала 370 гаспадароў, а **аж 362 адмовіліся іх падпісаць.** Гаспадарам, якія падпісалі ўмовы, **адтэрмінавана падаткаў на суму 6,7 мільёна зл.,** з чаго частку даўгоў пагашана.

КЛОПАТЫ І ПЕРШЫЯ ВЫНІКІ

Практычная рэалізацыя ўказанняў і планаў таксама не была лёгкай. Было і так, што крэдыты ў банку былі абясцэнены, і людзі хацелі іх браць, але нельга было купіць будаўляных матэрыялаў. Недастатковую дапамогу аказала таксама сельскагаспадарчая служба. Напрыклад, установы, якія займаюцца кантрактацыяй, не вельмі ахвотна падпісвалі ўмовы з гаспадарамі занядбаных гаспадарак. Аднак у наступных гадах забяспечана адпаведную колькасць цэменту, цэглы, будаўлянай вапны і іншых. Абяднелыя гаспадаркі атрымалі 30 тон насення, адпаведную колькасць штучных угнаенняў і сродкаў аховы раслін.

У канцы 1965 года праведзена чарговую праверку гаспадарак. Аказалася, што ёсць толькі 539 аб'яднаных гаспадарак. З гэтага ліку 260 з 2.568 гектарамі зямлі заквалiфікавана да далейшай дапамогі, 279 з 3.015 гектарамі зямлі перайме дзяржава, а 143 прызнана «аздароўленымі». Зараз у павеце маецца толькі 2,8% (у 1962—4,8%) гаспадарак занядбаных у адносінах да агулу, як на тры гады змагання — дасягненне вялікае.

Ёсць і аб'ектыўныя цяжкасці, якія не дазваляюць прыходзіць з эфектыўнай дапамогай. Маю на ўвазе гаспадароў, якія маюць зямлю ў двух месцах, часта раздзеленых дзесяткамі кіламетраў. Гэтую зямлю ім злучана, маючы на ўвазе падаткі, нягледзячы на тое, што гаспадар не можа апрацоўваць яе з увагі на адлегласць і не можа пераказаць дзяржаве з розных прычын (не мае права ўласнасці, немагчымасць загаспадаравання пасля прыняцця дзяржавай іт).

Неапраўданай з'яўляецца пастанова, якая забараняе «рэнтальна» перапісваць гаспадарку, калі яна ў даўгах. Напрыклад, Ганна Красоўская з Дзянісак не можа перапісаць гаспадаркі на зяця, хаця зяць і згаджаецца яе перанясць разам з даўгамі і даўгі гэтыя спладзіць. Не будучы ўласнікам не можа ўладжваць спраў звязаных з пазыкай у банку, і іншых. Не будучы ўласнікам, не з'яўляецца зацікаўленым у «выцягванні» гаспадаркі. Тым часам цёшча ўжо застарая, каб гэтым займацца. У гэтым прыкладзе ёсць выхад — пагасіць даўгі Ганнінай гаспадаркі, каб можна было перапісаць на зяця. Але хто можа заверыць, што тады гаспадарка напэўна будзе перапісана?

А. Карпюк

Узнагароды настаўнікам

У сувязі з Днём Настаўніка прэзідыум ГП за заслугі ў працы БГКТ некаторым настаўнікам, прызнаў грашовыя ўзнагароды. Да іх належаць: Аляксандр Іванюк з Гайнаўкі, Аляксандр Харкевіч з Ляшукоў, Мікола Бакалушын з Баброўнікаў, Анатоль Мартыновіч з Вілінава, Мар'ян Філановіч з Паўночнага Вострава, Аляксандра Панасюк з Пасынак і Ільяя Бернат з Бельска.

М. Х.

Узнагарода „Ніве"

За папулярызацыю тэатральнага руху ў вёсках, які вядзецца ў нас пад назвай спецыяльнага конкурсу «Вёска бліжэй тэатра», наша рэдакцыя атрымала ганаровы дыплом прызнання. (вл)

Крыху аб панчохах

Зараз, штопраўда, вельмі цяжка купіць панчохі (асабліва большыя размеры) і таму стараецца купляць адразу дзве аднолькавыя пары. Чаму? А таму, што калі ў кожнай пары парвецца па адной панчосе, дык з гэтых дзвюх, што засталіся, будзе зноў пара.

Як толькі купіце панчохі, не накладайце іх адразу, а лепш памыйце. У працэсе носкі мыйце іх кожны дзень. Пасля мыцця панчохі пакладзіце ў махровы ручнік і добра выцісніце, а ніколі не выкручвайце. Потым павесце на вяроўцы.

Бывае так, што ў некаторых жанчын панчохі рвуцца на пятках. Тады трэба ўзяць кавалачак парафіну або мыла і пацерці ім усярэдзіне абутак.

Ад частага мыцця панчохі затрачваюць свой колер. Можна іх «аднавіць» прапаласкаўшы ў заварцы ад гарбаты, або проста пафарбаваць на любы колер. Тонкія і тоўстыя панчохі з валокнаў капрону, нейлону, дэдэрону, а таксама эластычныя можна фарбаваць любымі фарбавальнікамі для шэрсці і бавоўнянай тканіны.

Робім гэта наступным чынам: невялікую колькасць фарбы раствараем у слоіку, абавязкова працэджваем праз марлю і ўліваем у міску з гарачай вадой. Панчохі мыем, кладзем у міску і на невялікім агні даводзім раствор да кіпення. Кіпяціць панчохі трэба 15—20 мінут, увесь час мяшаючы вадкасць. Пасля гэтага міску абавязкова астуджваем, вымаем з яе панчохі і старанна мыем мылам, каб змыць рэшткі незамацаванай фарбы.

Аксіння

Кароткія парады

Калі вы хочаце ў дарогу ўзяць з сабою бутэльку з вадкасцю, то заклейце горлачка паверх корка пластылінам, вадкасць не выльецца.

Калі ў вязанай рэчы спусцілася адна пятля, яе можна непрыкметна змацаваць воласам.

Кавалачак цукру, прыбаўлены да гародніны, паляпшае яе смак.

Невялікая колькасць воцату добра ачышчае цырату. Некалькі кропель алею, прыбаўленых у ваду, дзе варыцца фасоля, зробяць яе больш мяккай і смачнай.

Разрэзанай бульбінай можна добра пачысціць пацямнелую медзь. (а-лів)

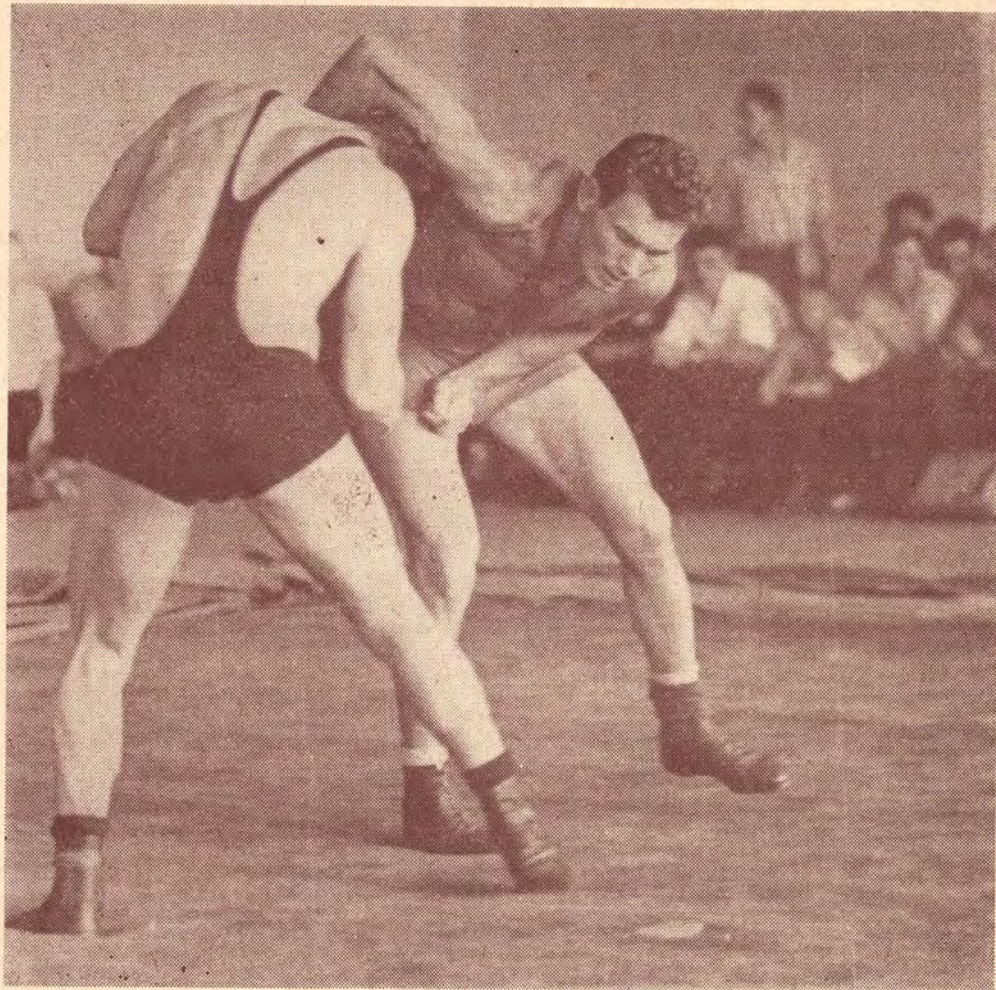

»SKRYTOBÓJCY«

Гэта напалавіну дакументальны фільм ГДР, зроблены на канве фактычных палітычных інтрыг у ГФР.
Удзел у фільме прынялі артысты з ГДР, Польшчы — Станіслаў Зачык і СССР — Ларыса Лужына.
На здымку: кадр з фільма са Станіславам Зачыкам.

БЕЛАРУСКІ СПОРТ

На здымку неаднаразовы чэмпіён СССР, чэмпіён свету, Алімпійскіх гульняў і трохразовы чэмпіён свету па вольнай барацьбе, заслужаны майстар спорту Аляксандр Мядзведзь (справа) на спаборніцтвах. Мядзведзь працуе выкладчыкам у Мінскім радыётэхнічным інстытуце.

На шырокім свеце

На поўдзень ад канадскага паўвострава Новая Шатландыя на Атлантычным акіяне мноства маленькіх выспаў. Адна з іх, так званая, Дубовая Выспа ўжо амаль дзвесце год не дае спакою шукальнікам скарбаў і прыгод. Неспакойны шум вакол гэтай выспы пачаўся дакладна 171 год таму назад, у 1795 годзе. Аднаго разу шаснаццацігадовы жыхар мястэчка Чэстэр на Новай Шатландыі, Даніель Макайнес, паплыў лодкаю на гэту выспу, каб там папаляваць. Крадучыся пасярод дрэў напаткаў ён невялікі грудок з вялікаю ўпадзінаю пасярэдзіне. Магчыма, не звярнуў бы большай увагі на гэты грудок, калі б не тое, што зямля на ім была свежай, побач рос вялізны дуб з тоўстым абцятым голлем якраз над сярэдзінаю гэтай дзіўнай упадзіны. На голлі дуба вісеў блок, падобны да ўжываных на тагачасных караблях блокаў для нацягвання лін. Хлопец, які шмат наслухаўся аб схаваных пірацкіх скарбах, узяўся разам са сваімі сябрамі раскопваць гэты дзіўны грудок. На глыбіні трох метраў дакапаліся яны да тоўстых дубовых дошак. Але пад імі нічога не знайшлі. Капалі далей. Паклады дубовых дошак сустракаліся кожныя тры метры. Дарослыя не кваліліся памагаць ім. Дубовая Выспа мела нядобрую славу.

У 1804 годзе знаходкаю хлопцаў зацікавіўся адзін багаты прамысловец. На глыбіні трыццаці метраў шукальнікі дакапаліся да вялізнай каменнай пліты з нейкімі таямнічымі знакамі, якіх па сённяшні дзень не ўдалося расшыфраваць.

Капалі далей — аж зусім неспадзявана паявілася вада і пачала заліваць капальню. Вада затрымалася на глыбіні дзесяці метраў. Ніякія спробы выпампаваць гэту ваду не ўдаваліся. Макайнес і яго сябры дажылі старасці, паўміралі. Пазнейшыя шукальнікі дакапаліся свідрамі праз ваду да нейкай дубовай скрыні з жалезам. Свідар вынес на паверхню два кавалачкі залатога ланцужка, што ўпэўніла шукальнікаў скарбаў, што іх намаганні аплацяцца. Аднак вада не дазваляла на больш эфектыўную працу. Адзін з капальнікаў выпадкова ўпаў у капальню з вадою і са здзіўленнем сцвердзіў, што вада ёсць салёная, марская. Неўзабаве капальнікі напаткалі вялізныя дрэнажныя руры, якія цягнуліся да марскога берагу выспы. Другі канал такіх руваў напаткалі на глыбіні каля пяцідзесяці метраў.

Прамінула сто год. Пад канец мінулага стагоддзя аднаму з прамыслоўцаў удалося правесці падземны ўзрыў, каб блакаваць каналы. Гэта яму ўдалося. Каб пераканацца ў сваёй удачы, ён заліў капальню вадою зафарбаванаю чырвонай фарбаю. Чырвонай вады наліў у капальню вышэй узроўню вады ў моры. На вялікае дзіва аказалася, што гэта вада апусцілася ў капальні да ўзроўню вады ў моры, але не выплывала яна ў тым месцы, дзе выходзілі ў мора дрэнажныя каналы. Выплыла яна ў мора па другі бок выспы. Гэта сведчыла аб тым, што існуе яшчэ адзін канал, дагэтуль нікому невядомы. Відаць, таму, хто пабудаваў гэтае сховішча скарбаў, вельмі моцна залежыла на тым, каб ніхто да іх не дабраўся. Магчыма, у гэтым сховішчы знаходзяцца бясцэнныя дакументы, якія пралілі б зусім новае святло на гісторыю апошніх стагоддзяў, асабліва палітычную гісторыю. Так ці іначай, гэтае сховішча пабудаваў геніяльны будаўнік-інжынер. Але хто?

Ужо амаль дзвесце год безупынку працуюць тут шукальнікі скарбаў. Ужываюцца найбольш сучасныя метады зямельных работ і шахцёрскага будаўніцтва. Але шукальнікі, у тым ліку і былы прэзідэнт Рузвельт, не маглі і не могуць па сёння нічога канкрэтнага сказаць.

У нашы дні вядома, што на глыбіні пяцідзесяці аднаго метра свідар напаткаў тоўстую жалезную пліту. І пакуль няма ніякіх спробаў на свеце, каб прабіцца праз гэту пліту або абмінуць яе.

(а-ся)

Камандзір патрульнага карабля пагранвойск Польскай Народнай Рэспублікі паручык Вальчак стаяў на баявым мосціку. Раптам зазваніў кабельны тэлефон.
— Грамадзянін паручык! — дакладваў усхваляваным голасам начальнік радыёлакацыйнай установкі. — Нейкае судна! Курс дзвесце дваццаць, аддаленасць чатыры мілі!
— Зараз іду да вас! — крыкнуў Вальчак у трубку і пабег уніз. — Ну, што там? — спытаў ён у занепакоенага падпаручыка Станеўскага.
— Дзіўна. Цяпер ужо нічога не відаць, — адказаў падпаручык.
— Праверце, можа штосьці перашкодзіла, спакойна сказаў Вальчак.

Падпаручык Станеўскі быў маладым, дваццацічатырохгадовым афіцэрам. Ён праходзіў службу з Вальчаком ужо каля месяца, гэта значыць з часу, калі на караблі была ўстаноўлена самая сучасная радыёлакацыйная апаратура. Станеўскі запускаў механізмы, настройваў на шкалы і пераключаў рамкі.

— Ёсць! — з трыумфам закрычаў ён. Вальчак падышоў бліжэй. Некалькі секунд ён угледаўся ў экран радыёлакатара. Катэр няспынна мяняў курс.
— Што б гэта значыла? — звярнуўся ён да Станеўскага.

— Падобна на тое, што гэта лайба зусім страціла арыенціроўку! Акрамя таго, адкуль яна тут узялася? Цяпер усе катэры павінны ўжо знаходзіцца ў адкрытым моры ў раёне Барнхольма.

— Падазроная справа, — зазначыў падпаручык. — Цяпер толькі катэр выходзіць з раёна тэрытарыяльных вод.
— А можа адзін з катэраў «Баркі» пацярпеў аварыю, застаўся ззаду і заблудзіўся? Надвор'е не вельмі... — разважаў уголас Вальчак.

— Чаму ж база не паведаміла нам аб гэтым? — спытаў Станеўскі. — Мы абавязаны гэта праверыць, — дадаў ён са злосцю.

Вальчак зноў нахіліўся над картай, дэталёва аналізуючы абстаноўку. Некалькімі штрыхамі на карце ён абазначыў пункты перахвату карабля:

— Курс сто семдзесят пяць!

— Ёсць сто семдзесят пяць!
— Поўны наперад!
— Ёсць поўны наперад!
— Так трымаць!
Камандзір не адрываў вачэй ад экрана.
— Бачыце? — сказаў ён. — Заўважыў нас. Кідаецца, аж пыл ідзе!
Сапраўды, адлегласць паміж абодвума караблямі пачала ўзрастаць.
— Гэта ўжо занадта! — усклікнуў Вальчак і пабег наверх у рубку.
— Радыётэлеграфіст! Выклікайце базу! — загадаў ён мараку, які сядзеў побач ля рацыі.
Пакуль радыётэлеграфіст наладжваў сувязь, Вальчак заняў сваё месца на баявым мосціку і звязаўся з начальнікам радыёлакацыі.
— Далажыце адлегласць! — загадаў ён падпаручыку.
Мінуту ў трубцы была цішыня.
— Ну! — не выцерпеў Вальчак.
— Гэта немагчыма... аднак шэсць міль! — далажыў няўпэўненым голасам Станеўскі.
Вальчак адкрыў карабельны рупар.

— Ці не можаце крыху павялічыць абароты? — спытаў ён у механіка.

— Паспрабуем, — прагучаў адказ.

— Не разумею, у чым справа, але база ўвесь час не адказвае, — далажыў праз некалькі мінут узмакрэлы ад поту радыётэлеграфіст. — Апаратура ў парадку. Я спрабаваў нават на запасной — не адказвае.

— Д'ябал! — вылаяўся Вальчак са злосцю.
Вальчак уключыў карабельны тэлефон!
— Начальнік радыёстанцыі! Далажыце даныя аб караблі!
— Курс сто семдзесят пяць. Адлегласць, бадай, тры мілі.
— Што значыць «бадай»? — сярдзіта перапыніў ён Станеўскага.
— Грамадзянін паручык! — няўпэўненым голасам сказаў Станеўскі. — Адзін раз — тры мілі, другі — сем. Я ўжо нічога не разумею.
Паручык Вальчак выклікаў сваіх намеснікаў і растлумачыў ім абстаноўку. Вальчака перапыніў тэлефонны званок.
— Грамадзянін паручык! Курс карабля сто восемдзесят, адлегласць тысяча пяцьсот! — дакладваў узрадаваны Станеўскі.
Вальчак паклаў трубку.
— Аб'яўляю баявую трывогу! — усклікнуў Вальчак.
На палубе карабля пачуўся працяглы звон.
— Трывога!

ТРЫБУНА чытачоў

Прыпамінаем нашым чытачам пра неабходнасць аднавіць падпіску на 1967 год. Падпіску трэба афармляць у мясцовай пошце або ў пісьманосца, бо гэта дае магчымасць рэкламацыі ў выпадку недаручэння газеты.

Умовы падпіскі «Нівы» ў Польшчы:

на месяц — 2,40 зл
на квартал — 7,20 зл.
на паўгода — 14,40 зл.
на год — 28,80 зл.

Не адкладайце справу падпіскі на апошнюю хвіліну. Аднаўляйце падпіску самі і заахвочвайце суседзяў, якія яшчэ не чытаюць «Нівы», выпісаць наш тыднёвік.

Прыпамінаем, што таксама можна выпісаць «Ніву» для сваякоў і знаёмых за граніцай. Гадавая падпіска «Нівы» з высылкай за мяжу каштуе 40,40 зл. Грошы трэба высылаць на адрас: Warszawa, ul. Wronia 23 BKWZ „Ruch", падаючы адрас таго, каму выпісваеце газету. Падпіска прыймаецца да 10 снежня.

Самаадукацыя настаўнікаў

Ад кастрычніка пачаўся самаадукацыйны год настаўнікаў. Праграма самаадукацыі прадбачвае такія тэмы як: пазнаванне вучняў у працэсе навучання, падставовыя выхаваўчыя сітуацыі, праз якія настаўнік можа развіваць патрэбныя ўласцівасці асабовасці вучня. Тэмы даволі цікавыя і карысныя ў педагагічнай працы настаўнікаў. Ваяводскі аддзел Саюза настаўнікаў Польшчы сарганізаваў у Беластоку ў месяцы верасні канферэнцыю кіраўнікоў рэяновых канферэнцый усіх паветаў, дзе выслухалі яны даклады магістра Маразэвіча і мгра Панэка аб новых поглядах і метадах даследванняў над развіццём псіхічных здольнасцей дзяцей школьнага і дашкольнага ўзросту. Павятовы аддзел СНП у Бельску кіруе старанна самаадукацыяй настаўнікаў. Імкнецца выпрацаваць адпаведныя метады працы настаўнікам, якія прынеслі б карысць самім настаўнікам у педагагічнай працы. З гэтай мэтай стварыў магчымасць удзельнічаць у першай у г.г. у Бельскім павеце канферэнцыі выкладчыкаў бельскіх сярэдніх школ, якая адбылася 28.X. у педагагічным ліцэі. Выступленні дыр. педагагічнага ліцэя Мікалая Канашынскага, мгра Кулешы і іншых паказалі іх працу, вопыты і метады ў падрыхтоўцы ліцэістаў да цяжкай прафесіі настаўніка.

Сцяпан Жужаль
Катлы

СКО і часопісы

Сямікласная пачатковая школа ў Грабаўцы (Гайнаўскі павет) прывівае сваім вучням навыкі ашчаднасці. Тут амаль усе вучні маюць нейкія сумы ў школьнай касе ашчаднасці СКО. Агульная сума перавысіла ўжо 8 тыс. зл. Многа ўвагі ў школе звяртаецца і на падпіску часопісаў. І так, ёсць тут 105 падпісчыкаў газет і часопісаў. У гэтым ліку падпісчыкаў «Нівы» — 32 асобы.

Мікола Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Пасадкі дрэў

Штогод павялічваецца колькасць дрэў на вуліцах Бельска. Гарадская дарожная служба гэтай восенню засадзіла каштанамі, клёнамі і таполямі вуліцу 1-га Мая і Юрыя Гагарына. На здымку: Пасадка дрэва пры вуліцы 1-га Мая.

Тэкст і фота **П. Зінкевіч**

Колькі прадалі

Жыхары Бельшчыны штогод павялічваюць гадоўлю свіней і быдла. У мінулым годзе на працягу трох кварталаў прадалі дзяржаве 19555 кормнікаў і 4141 штук быдла. У аналагічным перыядзе гэтага года продана 20.739 кормнікаў і 5229 штук быдла. У апошнім дню скупу жывёлы (было гэта 4 лістапада) у ГС-е купілі 165 кормнікаў і 58 кароў.

П.З.

Абконскіх косах

Аб конскіх косах

У нас, на Сакольшчыне, многія людзі гавораць, што калі ў каня з'яўляецца на грыве каса, дык гэта хохліка работа. Некаторыя зноў гавораць, што касу ў грыве каня завівае ласіца. І вось аднаго разу зышліся Ігнась і Міхась. Ігнась кажа, што для майго каня «хохлік» завіў грыву і стаў даглядаць каня, аж у вачах правіцца. — Які хохлік, і што такое хохлік? — пытае Міхась? Хохлік, — адказвае Ігнась, — хохлік — гэта д'ябал. Робіцца ён катом і калі ўжо палюбіць чыйго каня, то яму носіць авёс і заплятае ў грыве рознымі закрутасамі косы і чысціць таго каня. — Гэта не праўда, — кажа Міхась. Для каня такімі закрутасамі косы заплятае ласачка. — Ты дурны, — кажа Ігнась, — каб ласіца залезла на грыву каня, тады конь на сцены скакаў бы са страху. — А калі твой хохлік зваліўся на грыву для каня, тады конь галавой столь пабіў бы, або сам забіўся б.

— Ну, то скажы, хто коням у грыве косы в'е, не ты і не я, — кажа Ігнась. Ліха яго разбярэ, хто коням косы пляце. Вось пытанне невырашальнае, праўда?

А. С.
Сакольскі павет

Экіпаж карабля ўжо на працягу некалькіх мінут быў у баявой гатоўнасці. Дулы гармат і ствалы кулямётаў грозна накіраваліся ў бездань ночы.

Вальчак узяў трубку тэлефона.

— Падрыхтаваць пражэктары! — загадаў ён.

Востры сноп асвятліў бурлячыя хвалі. Рыбацкі катэр. Вальчак адчуў палёгку. З гэтымі суднамі ў яго ўжо было нямала клопатаў. Ён лічыў шкіпераў найбольш недысцыплінаваным элементам на моры.

— Але чаму катэр такі вялікі? — міжвольна здзівіўся Вальчак. — Даць сігнал затрымання! — загадаў ён.

Пражэктары на носе карабля пачалі міргаць умоўным міжнародным кодам. Таямнічы катэр ігнараваў загады і працягваў плысці сваім курсам. Вальчак вырашыў нагнаць страху на непаслухмянага рыбака.

— Кулямёты! Па дванцаць свецячыхся. Зараджай. Цэль — катэр. Серыя папераджальная... Гатова?

— Гатова.

— Агонь!

У аднастайны шум мора ўварваўся нервовы віск кулямётнай чаргі. Свецячыяся снарады перагарадзілі дарогу ўпартаму катэру, які, аднак, замест змяншэння скорасці раптам змяніў курс на сто сорак градусаў і цяпер рухаўся на іх. Абодва судны хутка набліжаліся. Вальчак загадаў паменшыць скорасць абаротаў машын. Ён паспеў заўважыць, што ў таямнічага катэра няма стацыянарных ліхтароў. Гэта супярэчыла абавязковым міжнародным правілам. Экіпажу карабля рыхтавалася новая нечаканасць. Катэр зрабіў хуткі паварот, і з абодвух яго бортаў вывергліся вузкія струмені агню, пасля чаго катэр аддаліўся на працягу некалькіх секунд на такую адлегласць, што пражэктары, адшукваючы яго, нямала часу блукалі без толку па паверхні мора. Калі, нарэшце, яго знайшлі, судна здавалася ўжо такім маленькім, што ледзь можна было разабраць яго контуры.

— Поўны наперад! — крыкнуў у рупар раззлаваны Вальчак. Дрыготкай рукой ён схапіў тэлефонную трубку і загадаў: — Цэль — катэр! Агонь з усіх відаў зброі!

Артылерысты і кулямётчыкі толькі гэтага і чакалі. Смяротныя снарады паімчаліся ў бок таямнічага катэра. Але ён усё аддаляўся, пакуль зусім не знік у начной цемры. Паручык Вальчак загадаў застапорыць машыны і наладзіць сувязь з базай. На гэты раз сувязь наладзілася хутка, без усякіх перашкод.

(Працяг будзе)

Папраўкі

РЭДАКТАРУ

Паважаны калега! Шчыра дзякую за надрукаванне артыкула аб першым друкару Фіёле. Пераклад вельмі добры. Не ведаю, як гэта атрымалася, але мая сакратарка ў рукапісу ўставіла непатрэбнае «не», якое зусім змяніла сэнс. На старонцы пятай майго артыкула ў шостым радку ад канца надрукавана «Фіёла стаў перад судом па абвінавачанню не звязаным з ерассю». Павінна быць: «па абвінавачанню звязаным з ерассю». Радзі Бога, дайце папраўку, бо інакш я згару ад сораму!

П. Юр'еў
Лодзь

Перапрашаю

У інтэрв'ю са старшынёй Янам Чапляй з нумара 45 з дня 6 лістапада закралася памылка. Ёсць віцэстаршынёй Ваяводскай камісіі ЗСЛь. Павінна быць, зразумела, Ваяводскага камітэта ЗСЛь. Сардэчна перапрашаю таварыша Чаплю і Ваяводскі камітэт ЗСЛь.

Вера Леўчук

ЦЭНЫ

Ваяводская камісія цэн пастаянна сочыць за цэнамі на кірмашах, дзе не абавязваюць дзяржаўныя цэннікі. Яе працаўнікі ў мінулым тыдні (у чацвер у Беластоку і Бельску, а ў сераду — у Гайнаўцы) аднатавалі наступныя цэны (у злотых):

прадукт	мера	Беласток	Бельск	Гайнаўка
жыта	цэнт.	330	330	330
пшаніца	цэнт.	500	440	450
яйкі	1 шт.	2,50	2,50	2,20
масла	кг	60	55	55
ялавічына	кг	35	—	—
свініна	кг	36	37	35
сала	кг	33,5	35	34
бульба	цэнт.	90	85	100
цыбуля	кг	4,50	5	4
капуста	кг	1,50	1	1
морква	кг	2	2	2
буракі	кг	2	2	2

КІНО

Праграма на 29.XI. — 4.XII.1966 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Królewskie dzieci" (NRD), 29—30. XI. „Hamida" (NRD), 1—2. XII. „Koniec nocy" (polski), 3—4. XII.

Кляшчэлі
„Cisza! Na sali operacja" (radz.), 29—30.XI. „Śmierć Belli" (włoski), 1—2 XII. „Zawsze w niedzielę" (polski), 3—4.

Дубіны
„Noc przedślubna" (czeski), „12 milionow Holendrów" (holenderski), 3—4. XII.

Нарва
„Dwie noce jednego dnia" (jugosł.), „Giuseppe w Warszawie" (polski), 30. XI. — 4. XII.

Нараўка
„Pociąg na tyły" (radz.), „Macario" (meksykański), 30. XI. — 4. XII.

Чыжы
„Kanciarze i spółka akcyjna" (angl.), „Dworek 4-ech dziewcząt" (węgierski), 30. XI.—4.XII.

Дубічы Царкоўныя
„Milczenie" (polski), „Kronika jednego dnia" (polski), 30. XI. — 4. XII.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Kto sieje wiatr" (USA), „20 godzin" (węg.), 30.XI.—4. XII.

Орля
„Yanco" (meksykański), „Niedziela sprawiedliwości" (polski), 30. XI. — 4. XII.

Райск
„Miłość jednej nocy" (rumuński), „Dylemat" (duński), 30. XI. — 4. XII.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Alibi nie wystarczy" (czeski), 29. — 30. XI. „Okno na Lunapark" (włoski), 1—2. XII.

Міхалова
„Strachy zamku Spessart" (franc.), 29—30. XI. „Czterdzieści dni" (jugosł.), 1—2 XII, „Czarny monokl" (franc.), 3—4. XII.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Bestia" (węgierski), 29 — 30. XI. „Dwaj panowie N" (polski), 1—2. XII. „Sposób bycia" (polski), 3—4 XII.

Мілейчыцы
„Diabelska przepaść" (czeski), 29—30 XI. „Profesor Mamlock" (NRD), 1—2. XII. „Zemsta OAS" (franc.), 3—4. XII.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Bajka o mrozie czarodzieju" (radz.), 29—30.XI. „A jednak cię kocham" (radz.), 1—2. XII. „O carski tron" (bułg.), 3—4. XII.

Шудзялава
„Czarne skrzydła" (polski), „Kapral i inni" (węgierski), 30. XI.—4. XII.

Сідра
„Uwaga! Czarny kot" (radz.), 29—30. XI. „Baza ludzi umarłych" (polski), 1—2. XII. „Fatalny list" (angl.), 3—4. XII.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор
„Jo-jo" (franc.), „Obca krew" (radz.), 3—4. XII.

Ліпск
„Foto Haber" (węgierski), „Gwiaździsty bilet" (radz.), 3—4. XII.

НІВА

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP ;Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

Nakład 6.902 Błtk. D-2

ВАЛОДЗЬКА СПАРТСМЕН

Доўгі час ніхто ў Вялікай Дулі не ведаў, што сталася з Язэпавым сынам, Валодзькам Скакуном. Хлапец цалкам адмяніўся. Перастаў піць гарэлку, курыў толькі чатыры разы ў дзень і на Гаўрылаву Маньку глядзеў цалкам абыякава. Прадаў свайго «юнака» і ў поле пачаў хадзіць пехатою. Дык каб толькі хадзіць. Ён бегаў. Учапіўшыся за дубінку, бяжыць цэлую дарогу. Там і назад.

— Гэй, Валодзька! — пыталі людзі. — Што так ганяешся? Ці рыцыны напіўся?

Ён маўчаў і далей скакаў за возам.

Аднойчы ў нядзелю сядзелі мы на лавачцы, бо яшчэ цёпла было і балакалі аб тым і сім. Ажно бачым, імчыцца Язэпава кабыла, а за ёю — Валодзька, за хвост трымаючыся. Кабыла іржыць, а Валодзька крычыць:

— Тормаз сарваўся! Спыніце яе!

Мы добра не дачулі і зразумелі, што Валодзька просіць падагнаць гультайніцу. Кінуліся дзеці. Пасыпаліся камяні. Язэпава кабыла жаласна заіржэла і паімчалася галопам. Толькі пыл стаўбом панёсся.

— Госпадзі, навошта ён скаціну так мучыць, — пачалі ўздыхаць бабы.

Якраз папаўся ўзгорак, з якога Язэпава кабыла панеслася ва ўсе чатыры ногі, як хуткі цягнік. Бачым, Валодзька завіс у паветры і ляціць, бы касмічная ракета. Прызямленне выпала ў прудзе. Гэта выратавала Валодзьку ад немінучай смерці. Абышлося толькі пераломам рукі, некалькімі параненнямі галавы і агульнай кантузіяй.

Пасля месяца Валодзя вярнуўся з бальніцы і зноў пачаў ганяцца за кабылай. Купіў нейкі дзіўны гадзіннік, што толькі секунды і мінуты мерае, на выгане калкамі абазначыў нейкія адлегласці. Кабыла ўжо высахла як дошка, а ён не даваў спакою.

Задумоўваліся мы, ці не адправіць яго неяк у гэтую бальніцу, што ў Харошчы, але Валодзькін бацька не хацеў заплаціць за трактар.

І тады справу высвяціў сам Валодзька. Прышоў вечарам да мяне, бухнуў паўлітроўку на стол і кажа'

— Я, штопраўда, алкаголю не п'ю, але маю ліст. Дык скажыце, ці добра напісаў, бо ад гэтага будучыня мая залежыць.

Узяў я ліст і чытаю:

«Да сусветнага майстра спорту! Я, ніжэй падпісаны, сын малазямельнага селяніна, моцна хачу быць спартсменам і бегаць на сусветных спаборніцтвах. Прыклад бяру я з вас, бо бачыў, як бегалі вы ў тэлевізары. Напішыце мне, што рабіць, каб стаць сусветным бегуном. У гонках з кабылай майго бацькі дасягаю я ўжо 15 секунд на 100 метраў. Але далей не хапае сіл, і кабыла моцна пахудзела. Чуў, што спартсменам плацяць грошы на дадатковае харчаванне. Да каго звярнуцца, каб мне плацілі?»

Ліст я пахваліў. Валодзька выслаў яго заказным. Цяпер чакаем на адказ — Валодзька і я —

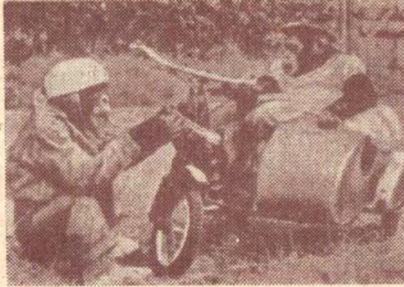
Асака

НІЎКА

— Старая ведзьма!

— Ад ведзьмы чую!

Усё людское нам не чужое

ГАДЗІННІК ДЛЯ РАЗУМНЫХ

Аднойчы адзін дзядзька запытаў незнаёмага хлапца:

— Скажыце, калі ласка, якая гадзіна?
Нічога не гаворачы, хлапец паказаў яму свой гадзіннік.

Дзядзька паглядзеў на цыферблат і кажа:
— Не, я тут нічога не разумею.
— Дык гэта ж гадзіннік толькі для разумных, — адказаў хлапец.
— Для разумных? — здзівіўся дзядзька. — Тады я не разумею, як ён мог да вас трапіць.

ЯК СЫН ЗБІРАЎСЯ БАЦЬКУ ПРАДАВАЦЬ

Кажа сын бацьку:
— Збірайцеся, тату, я павяду вас на кірмаш прадаваць, бо больш няма чаго...
Бацька сеў сабе ў куточку ды плача.
А сын:
— Ды не плачце, тату, я за вас на кірмашы загну такую цану, што ніякі чорт вас не купіць.

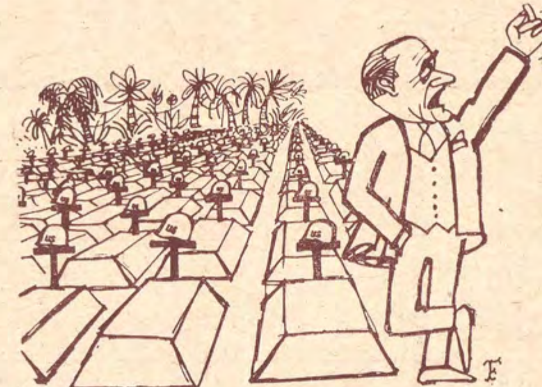
ІМУНІТЭТ

Жонка праводзіла мужа ў замежнае падарожжа і навучала:
— Беражыся, Іван, там, кажуць, усялякай нечысці багата — гадзюкі, змеі, скарпіёны...
— Не хвалюйся, мілая, за пяць год, пражытых з табою, у мяне вырабіўся імунітэт...

АПРАЎДАЎСЯ

— Ой, ліха на цябе! Дзе ж гэта ты налізаўся, як свіння, — сказала жонка, убачыўшы мужа, які ледзь перапез цераз парог.
— Ды... ды... я крышачку... вось столечкі, — паказаў муж краечак пальца.
— Брэшаш, падла, брэшаш мабыць дзвесце раз па столькі.
— Не, толькі адзін раз, з... цэбрыка...

Па загаду Пентагона пабольшана лік амерыканскіх войск у В'етнаме.

— Хто там далей, прашу!

ЮНАЯ БЯРОЗКА

Сл. А. Ставера *Муз. Ю. Семянякі*

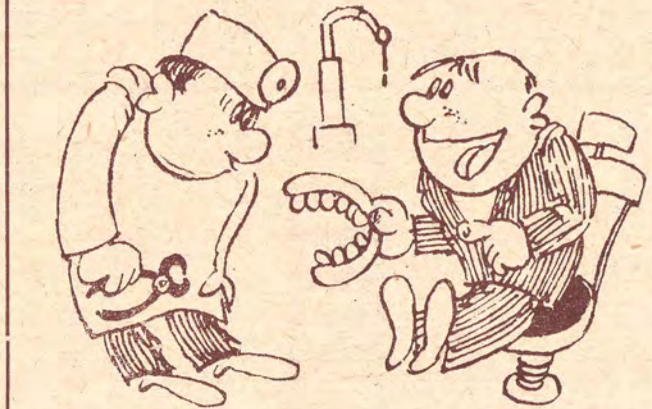

Зелянее ў парку юная бярозка
І прахожых вабіць свежаю ліствой.
Слухай, юная бярозка! (2 разы)
Ад чаго мне сумна бачыцца з табой?

Колькі ёсць, бярозка, у цябе лісточкаў, —
Столькі ты спатканняў бачыла ў жыцці.
Толькі, юная бярозка, (2 разы)
Да цябе ўдваіх я не магу прыйсці.

Падкажы, бярозка. Падкажы, красуня,
Дзе ж мне, дзе каханне мне сваё шукаць?
Ах як, юная бярозка, (2 разы)
Годы маладыя ад мяне ляцяць.

Зелянее ў парку юная бярозка
І прахожых вабіць свежаю ліствой.
Слухай, юная бярозка! (2 разы)
Ад чаго мне сумна бачыцца з табой?
Ад чаго?

— Вось гэты баліць, ніжні злева.

Груптоўны адказ

Ноччу ў адным нью-йоркскім парку гангстэр, накіраваўшы пісталет на добра апранутага пана, злавесна гаворыць: «Бумажнік або жыццё!» Пан моўчкі працягвае стаяць. Гангстэр раззлаваны: «Бумажнік або жыццё!» — «Не прыспешвайце, я якраз над гэтым і думаю», — адказала яго ахвяра.

Шлюбнае пасведчанне

Калі бразільскі мільянер Родрыгес дэ Пінью браў шлюб у Рыо-дэ Жанейра, ён зусім не ўмеў чытаць, а напісаць мог толькі назву сваёй фірмы. Таму шлюбнае пасведчанне ён падпісаў так: «Мануэль Родрыгес дэ Пінью і кампанія».

Пашкадаваў

Японскі кіноартыст Шыгенары Ніва адсядзеў у турме чатыры гады за тое, што распаўсюджваў фальшывыя грошы. Аднак сам Ніва ў падробцы грошай не вінаваты: ён проста атрымаў іх на час здымак аднаго з эпізодаў фільма. На судзе артыст абараняўся так: «Мне здалося глупствам выкідваць пасля заканчэння здымак такія добра намаляваныя грошы, і я пусціў іх у абарот».

Гонка за лідэрам

Кожны раз, калі барацьба на рынгу ў Чыкагскім палацы спорту дасягала асаблівага напалу, баксёры раптам нечакана разбягаліся ў розныя куткі. «Што здарылася? — пытаецца суддзя на рынгу. — «А нічога асаблівага, проста радыёкаментатар так хутка каменціруе наш бой, што мы не паспяваем за ім».

Ведай: той, хто пры табе абгаворвае другога, пры другіх абгаворыць цябе.